

TORSDAG 29 OKTOBER. NR 44/2015

Vi minns dem

Sidan 2 och 15

Tjugo årsverken upp i rök vid FMS

Sidan 4

I Pedersöre ska alla jobba med webben

Sidan 5

Församlingsråd lamslaget av seg konflikt

Vanda svenskas församlingsråd kan inte fatta beslut eftersom majoriteten av medlemmarna uteblir från mötena.

Jag är mobbad och förföljd, säger kyrkoherden. **SIDAN 4**

Gammal orgel tar snart ton

Sidan 8

Kandidatlistorna tar form i norr och söder

Sidan 5

200 kaffedrickare ryms i sakristian

Sidan 12

I bönesjalen är varje maska en bön

Sidan 10

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Långt borta blöder ändå

KP NYHETSFLÖDET pulserar obarmhär- tigt vidare. Numera är det få som kommer ihåg biståndsorganisa- tionernas kalldusch, när regeringen meddelade att den drar bort 49 miljoner i bistånd från och med nästa år. Effekterna av nyheten är däremot svidande verklighet för dem det drabbar, just nu. Såret blöder fortfarande.

Det är nu projekt läggs ner, biståndsarbetare kallas hem och organisation efter organisation kungör vem som får gå från halvgjort arbete och vilka fattiga som drabbas. Det är ett smärtsamt arbete, där hjälparen tvingas bli den som klipper banden. Den kliniska termen budgetnedskärning får kött och blod i farväl och avslut, som är svå- ra att förklara för dem de gäller. Katja Köykkä, projektkoordinator för Fida i Jordanien, skriver i sin blogg om ett sådant avslut. På grund av re- geringens beslut måste projektet läggas ner och Fidas jobb i Jordanien upphör. Det beskedet ges, över en, två, tre koppar te. "Varför?" undrar den unga ensamstående jordanska kvinnan. Köykkä beskriver hur motiveringar som tjälskadade mo- torvägar och dålig ekonomi faller platt till marken.

PÅ MÅNDAGEN meddelade Finska Missionssällskapet hur skalpellen går över deras verksamhet. Över 220 uppsägningar inom olika projekt väntar. 17 projekt avslutas, 85 bantas ner.

Inom biståndet talar man om "ansvarsfull ex- it". Det handlar om att inte abrupt lämna hjälp- behövande i sticket. Det ansvaret tog inte Fin- lands regering.

Finska Missionssällskapet lovar att sköta sina avtal ända till slut. Verksamhetsledaren Seppo Rissanen ber om församlingarnas och privatper- soners hjälp att kunna genomföra ett ansvarsfullt tillbakadragande. Det går inte bara att dra ur plug- gen för den hjälp som byggts upp. I höst vädja- de biskop Jari Jolkkonen direkt till församling- arna att bära sitt ansvar, att inte minska budget- medel till kyrkans missions- och diakoniorgani- sationer. Det beskedet verkar ha gått hem i flera församlingar, som har med- delat att de inte kommer att minska på sina budgetmedel bland annat till Finska Mis- sionssällskapet trots att de- ras skatteintäkter minskar. Församlingarna är med och bär bördan.

"Församlingarna är med och bär bördan."

I DEN samhällsanda som rå- der är det viktigt att kyrkan – och kyrkorna – säger ifrån att geografiskt avstånd inte är en godtagbar ursäkt att strypa hjälp. Därför var det gemensamma nödroppet från hela Finlands kyrklighet till regeringen tidigare i höst en nöd- vändig markering. Därför är det också bra att den evangelisk-lutherska kyrkan, genom Kyrkosty- relsens plenums beslut nyligen, tydligt tar avstånd från den sortens tänkande genom att sätta tum- men ner för att Gemensamt Ansvar-insamling- en omfördelar intäkterna. Även om planerna att låta en större del gå till hjälpbehövande i Fin- land kanske skulle öka intäkterna, så får det glo- bala ansvaret inte tonas ner. Inte ens fastän folk kanske lättar på plånboken villigare om pengan stannar hemma.

PROFILEN: GÖSTA STEFFANSSON

"Varje morgon när du stiger upp är det tomt, varje kväll när du lägger dig är det tomt."

Att förlora sin stora kärlek

Vad händer när man förlorar sin andra hälft? Det är som att plötsligt falla ner i ett svart hål, säger Gösta Steffansson. Hans fru Bettan dog på nyårsafton i fjol.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

Gösta Steffansson träffade sin blivan- de andra hälft **Lisbeth**, "Bettan", då bå- da i ungdomen studerade vid folkhög- skolan i Nykarleby. Han skulle häm- ta posten, hon steg ut genom en dörr, plötsligt möttes deras blickar.

– Det låter som en sådan kliché, men det bara sa klick. Det var mitt livs mest fantastiska ögonblick, ett som jag ald- rig kommer att glömma.

Men släkten hemma i Sibbo var inte så förtjust över att han träffat en flicka från Karleby.

– Det var inte så nådigt när hon var från Österbotten. De hade önskat att jag gift mig med en bondflicka från en gård som har åtminstone två pipor på taket.

Bettan flyttade till Östnyland för att jobba, och blev ledsen över att de inte fick träffas så ofta. Hon åkte hem igen, och de hade ingen kontakt på tre år. Men sedan skrev hon ett brev.

– Hon skrev ett, det kom bort, hon skrev ett till, det nappade också någon på vägen, sedan skrev hon ett tredje, och det fick jag. Tänk att hon skrev tre brev!

Vid det laget var hon färdigt utbildad ungdomsledare från Lärkkulla. Sedan räckte det inte länge förrän de två var förlovade. Hade hon fått leva hade de i sommar firat sin 54 bröllopsdag.

Ner i hålet

År 2009 fick Bettan sin första diagnos: Alzheimers sjukdom.

– Men inte störde den diagnosen oss så mycket. I fjol, kvällen före julafton, satt vi här ännu och diskuterade årets program. Följande morgon fick hon en svår kramp: hon hade en stor tumör på hjärnan. Hon togs in på sjukhus, fick lunginflammation som följsjukdom, och på en vecka var det slut. Hon dog på nyårsafton, årets sista dag.

Steffansson har försonats med tan- ken att hennes dagar var räknade, han har inte varit arg på Gud eller på någon läkare, tvärtom. När han sitter hemma vid köksbordet med hennes glada por-

trätt framför sig tänker han att det var hennes tro som bar henne in i det sista.

– Jag pratar med Bettan om morgnar- na när jag äter morgonmål – jag skäms lite över att erkänna att jag går omkring och mumlar här för mig själv, men det gör jag. Min medicin mot sorgen är an- daktsboken Dagens Lösen. Man behö- ver sådana lugnande böcker. Jag läser Bettans bibel vid köksbordet, och där finns så många ställen hon streckat under. Det finns 365 ställen med or- den "frukta icke" i Bibeln, och hon har streckat under vartenda ett! Inte und- ra på att hon dog lugn. Hon somnade som ett barn. Jag skulle inte vilja vara utan den stunden.

Men trots att han inte varit arg och bit- ter har sorgen varit svår. Han säger att han nu, då han ser i backspeglarna, inser att han inte förstätt någonting då han ti- digare försökt trösta andra som haft sorg.

– Det är som att falla ner i ett svart hål. Den första tiden är så överklig, du fattar inte riktigt vad som hänt. Men sedan när det gått någon månad börjar du se det: det är tomt hela tiden. Varje morgon när du stiger upp är det tomt, varje kväll när du lägger dig är det tomt.

Ibland har han gått omkring och känt sig bortglömd, känt att vänner och grannar inte tar kontakt lika of- ta som de gjort tidigare.

– I samma stund vet jag att de finns och att de bryr sig, men det är kanske inte så lätt att närma sig en sörjande. Själv har jag varit i samma situation och alltför ofta tvekat att ta kontakt. Det är tron och hoppet och längtan som råd- dar mig. Jag ser framåt och tänker på **Dan Anderssons** ballad: "Det är något bortom bergen, bortom blommorna och sången ..." Många tycker att det är naivt att säga att man ses igen, men det tror jag blint på. Det blir ett möte igen.

Alltid allena

Det är en räddning att ha mycket att göra. Själv hjälper han ofta en granne

som har ett jordbruk, där finns härliga människor och trevliga arbetskompi- sar. Varje fredag styr han mot Borgby skola, där han är skolmorfar. Det känns skönt att se att man behövs.

– Med tiden kommer du upp ur ditt svarta hål, och du gör det snabbare när du har en tro och vänner och något att göra, saker att falla tillbaka på.

Gösta Steffansson är också körsång- are, en mycket eftertraktad sådan ef- tersom han är tenor. Han sjunger i tre körer och har många vänner där. För- samlingen i Sibbo är viktig för honom. Bettan jobbade där som kanslist i över 30 år och såg över 30 präster och fyra kyrkoherdar passera.

– Att gå i kyrkan känns jobbigt ibland för jag har varit van att ha sällskap, och nu är jag alltid allena. Det är inte så en- kelt att vänja sig med det.

Han säger att han bokstavligen kän- ner att han förlorat sin andra hälft.

– Precis så är det. Halva människan är borta. Det tror jag att också barnen upplever när de kommer hem på besök.

Vår diskussion går i krockar: vi skrat- tar och gråter, turvis. Frågorna fram- kallar minnen, och hela tiden ler Bettan finurligt på porträttet på köksbordet.

Var ni aldrig osams och grälade?

Gösta Steffansson brister ut i skratt. Han har just kommit ihåg parets enda, stora gräl. Det inträffade för många, många år sedan på vägarna i Paipis, då Gösta skulle lära Bettan köra bil.

– Jag sa att du ska inte köra mitt på vägen. Och så sa jag en gång till. Och ännu en tredje gång sa jag: "Hördu Bet- tan, du ska inte köra mitt på vägen, det är farligt." Då körde hon åt sidan, stäng- de motorn, och sa: "Hördu, du får rik- tigt köra själv, jag går." Så gick hon ut och började gå och jag tänkte att in- te går hon långt. När hon gått 100 me- ter ropade jag: "Hördu Bettan, jag har inget körkort med mig i dag, du mås- te komma tillbaka." Så funderade hon en stund och kom tillbaka, och så kör- de vi hem.

Nog har de varit av olika åsikt ibland, allt annat vore onaturligt.

– Men alltid förlikades vi, och var- je kväll när vi gick och lade oss bad vi aftonbön, och sedan bad vi om förlä- telse av varandra. Varje kväll.

KYRKPRESEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Liisa Mendelin
tfn 040 831 6322

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och rad- annonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumerations@kyrkpressen.fi.
Adressändring sker auto- matiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontak- tar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

PÅ ALLHELGONA tänker Gösta Steffansson med stor vördnad och tacksamhet på dem som gått före oss. – Men glädjen och hoppet finns där i bakgrunden, och det tröstar mig så. Någon kan säga att det är naivt, men kristendomen är ett mysterium. Vi vet inte allt och har inte svar på allt.

GÖSTA STEFFANSSON

76 ÅR. HAR JOBBAT BLAND ANNAT INOM TRANSPORTBRANSCHEN OCH SOM BOKFÖRSÄLJARE PÅ FONTANA MEDIA.

HAR FYRA BARN OCH ÅTTA BARNBARN.

TENOR, SJUNGER I TRE KÖRER.

Årets trend plockades upp på bokmässan i Helsingfors

KULTUR. Färgläggning för vuxna har seglat upp som ett av årets stora pyssel-trender. På årets bokmäs-sa i Helsingfors tog Kyrko-styrelsens svenska avdelning KCSA med sig ett stort sirligt kyrkfönster på en vit skiva. Den fick bokmässo-besökarna "måla av sig" på med färgpennor.

Kyrkan bjöd också på kafé och skorpor och en möj-

lighet att sitta ner i vimlet.

I kyrkans avdelning fick den som ville också be-kanta sig med den virtu-ella världen Fisucraft, kyrkans Minecraft-server. Mi-necraft är ett dataspel rik-tad till 7-10-åringar.

På kcsa.fi/nyckelnbloggen hittar du artiklar och video-klipp från kyrkans program och diskussioner på bok-mässan.

Besvär mot försäljning förkastat

KARLEBY. Ett besvär mot en försäljning av Halkokari församlingshem och den cirka 6 000 kvadratmeter stora tomten i Karleby har avslagits, skriver Österbottens Tidning.

Helsingfors förvaltnings-domstol har avslagit be-sväret som några karleby-bor lämnade förra året mot Karleby samfällighets försäljning av fastigheten till

WSB Byggnads AB. Köpe-summan är 130 000 euro.

Församlingshemmet i Halkokari, byggt 1981, stängdes 2010 på grund av vattenskada. Fastig-heten ska rivas och bereda plats för bostadshus. Sam-fälligheten kommer att hy-ra verksamhetsutrymmen i nybygget.

Öppen konflikt i Vanda svenska

KRIS. Församlingsrådet i Vanda svenska församling är lamslaget av en konflikt mellan kyrkoherde Martin Fagerudd och gruppen "Vi i Vanda".

TEXT: SOFIA TORVALDS

I en text som kyrkoherde Martin Fagerudd lade ut på församlingens webbsida i fredags berättar han att församlingsrådet inte varit beslutsfört under de två senaste sammanträdena eftersom medlemmar som blev invalda från listan "Vi i Vanda", som innehar majoriteten i församlingsrådet, inte deltagit i sammanträdena.

Gruppen har under sommarens och höstens lopp inlämnat sammanlagt elva klagomål till domkapitlet i Borgå stift, alla riktade mot kyrkoherden. Klagomålen handlar enligt Fagerudd i huvudsak om församlingsrådets protokoll från ett möte i maj. I protokollet i fråga behandlas församlingsrådets ledamot Annika Halméns kritik mot församlingens förvaltning och ett besök hos biskop Björn Vikström. I protokollet fastslås att Halmén bryter mot god förvaltningssed samt mot lojaliteten och förtroendet i församlingsrådet.

– Den konflikt vi nu talar om började i samband med domkapitlets granskning av församlingen. Annika Halmén kände sig utpekad i granskningsprotokollet, hon kände att det var riktat mot henne, säger Fagerudd.

Ogiltigt skäl

Men problemen har längre rötter än så. Redan länge har gruppen "Vi i Vanda" varit missnöjd med bland annat hur församlingens förvaltning, verksamhet och gudstjänstliv sköts. Domkapitlet har tagit ställning till klagomålen. I september besökte biskop Björn Vikström Vanda svenska församlingens gudstjänst.

– Han kunde konstatera att klagomålen var oskäliga, säger Fagerudd.

De senaste förvaltnings-

KYRKOHERDE MARTIN Fagerudd känner att domkapitlet gett honom stöd i konflikten med gruppen "Vi i Vanda".

FOTO: ARKIVBILD/MARINA WIIK

klagomålen riktade mot kyrkoherde Martin Fagerudd ska behandlas av domkapitlet i november. Biskop Björn Vikström skriver i ett brev till de inblandade parterna att vissa förtroendevalda meddelat att de inte tänker delta i församlingsrådets möten förrän domkapitlet behandlat ärendena. Biskopen påpekar i brevet att man måste ha giltiga skäl att inte delta i möten och att om församlingen, samfälligheten eller domkapitlet skulle vilja väcka talan i frågan kommer den att utredas av polismyndigheterna,

inte av domkapitlet.

– Läget är beklagligt, säger biskop Björn Vikström när KP ringer upp honom.

– Det här handlar om förtroendeuppdrag församlingsrådets medlemmar är skyldiga att utföra. Till exempel behandlingen av församlingens budget har försvarats av att församlingsrådet inte kan fatta beslut.

Biskopen hoppas att läget ska förbättras efter att domkapitlet tagit ställning till klagomålen mot kyrkoherden vid sitt möte i november.

Martin Fagerudd säger att

det stöd han fått av biskopen och domkapitlet under konflikten varit värdefullt.

– Det har varit alldeles avgörande.

Han har valt att offentliggöra situationen för att han vill att församlingens barn ska veta vad som pågår.

– Gruppen bakom "Vi i Vanda" har förföljt och mobbat mig i många år, och jag vill ha det utrett, jag vill ha ett slut på det. Jag vill inte att min efterträdare ska behöva uppleva det här.

Annika Halmén avböjer i det här skedet att kommentera frågan.

FMS lägger ner samarbetet i fyra länder

BISTÅND. 20 årsverken ska bort, 220 sägs upp inom olika projekt ute i världen. 17 projekt avslutas helt. FMS har samarbetsförhandlat.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

I måndags stod det klart att Finska Missionssällskapets samarbetsförhandlingar leder till en personalminskning som motsvarar 20 årsverken. Det sker genom omorganisering av arbetsuppgifter, deltidsarrangemang och några uppsägningar.

Missionssällskapet meddelar att nedskärningarna gäller alla avdelningar, även inrikesavdelningen, som den svenska avdelningen hör till.

– Under den här veckan för vi enskilda samtal med de medarbetare det gäller. Nästa tisdag har vi mera information om hur organisationen kommer att se ut, säger Rolf Steffansson, biträdande verksamhetsledare och chef för utlandsarbetet.

Programmet för utvecklingssamarbete skärs ned med sammanlagt 17 projekt och utvecklingssamarbetet upphör i totalt fyra länder: Vietnam, Kina, Angola och Palestina. I Angola och Palestina fortsätter det arbete som möjliggörs av medel från församlingar och privata understödare. Fadderarbetet fortsätter som vanligt i 15 länder och därmed också utbildnings- och fad-

derverksamheten i Kina. I Vietnam läggs arbetet däremot helt ner. Dessutom minskas finansieringen för samtliga 85 återstående utvecklingssamarbetsprojekt inkommande år. Bland annat i Senegal, där Anna-Lena Särs och Anna Tikum jobbar, kommer språklärare att sägas upp.

– Men jag kan inte ännu säga något om huruvida våra missionärer drabbas.

Värdig avslutning

För att kunna fortsätta projekten med partnererna fram till slutet av avtalsperioden, slutet av 2016, använder FMS eget kapital och finansiering.

– Det betyder att vi kommer att göra en underskottsbudget för nästa år, vilket påverkar vår balansräkning. Vi har gått in för den här lösningen eftersom vi anser att vi har en moralisk skyldighet att sköta nedskärningarna så snyggt som möjligt. Många projekt är i slutfasen och andra måste avslutas på ett vettigt sätt.

Steffansson väddar till församlingarna och enskilda donatorer att komma ihåg situationen.

– Vi inbjuder dem att vara med, FMS behöver deras stöd för nästa år.

Han säger att regeringsbesluten som lett till nedskärningarna är omoraliska.

– Det handlar om det värdeval vår regering har gjort. Jag tror inte man varit medveten om de konsekvenser besluten kommer att få för dem vi arbetar med.

FMS ARBETE i Vietnam upphör. Läkaren Chu Po Xa har, med stöd av FMS, hållit mottagning vid skolan i byn Seo Then i Muong Ten-området. FOTO: PAULA LAAJALAHTI

ANDAKTER RADIO

Reformtider på Radio Vega

På grund av sjunkande lyssnarsiffror har ett omfattande utvecklingsarbete påbörjats på Radio Vega. I vilken mån radioandakterna påverkas av reformen är ännu oklart.

– Vi jobbar för att få mera närvaro och värme i kana-

FOTO: JUUKKA LINTINEN/YLE

len. Det betyder exempelvis att färre program spelas in på förhand till förmån för direktsändningar, säger programchef Kaj Backman på Radio Vega.

I dagens läge är samtliga radionandakter inspelade på förhand.

Backman säger att han förstår betydelsen av andak-

terna som en viktig hållpunkt på dagen för många lyssnare.

– Jag ser också att andakterna är en generationsfråga. De är dessutom ett programinslag som delar åsikterna väldigt kraftigt. Vi får allt mer respons av lyssnare som frågar varför det är enbart kristna andaktsprogram på Radio Vega.

Det är meningen att lyssnarna ska märka av utvecklingsarbetet på Vega hösten 2016.

Förre veckan tillsattes också Arto Satonen, ordförande för Samlingspartiets riksdagsgrupp, att leda en parlamentarisk arbetsgrupp som ska utvärdera hela Yles uppdrag och finansiering. Ut-

värderingen, som finns inskriven i regeringsprogrammet, var ursprungligen tänkt att påbörjas först vid årsskiftet men tidigare lades.

För tillfället finns andaktsprogrammen inskrivna i den lag som definierar vilket uppdrag Yle har. Så behöver det inte vara i framtiden.

■ NINA ÖSTERHOLM

Nytt ansikte utåt i Pedersöre

WEBBVERKTYG. Ett år. Så länge tog det från första beslutet till helgens lansering av de nya webbplatserna. I pilotsamfälligheten Pedersöre är personalen mycket nöjd med både processen och resultatet.

TEXT: LIISA MENDELIN FOTO: JOHAN SANDBERG

– Vi har kommit in i en helt ny värld, åtminstone de av oss som inte tidigare jobbat med webben, säger **Lena Sandberg** som är församlingssekreterare för Pedersöre församling.

Hon koordinerar arbetet med Pedersörenejdens kyrkliga samfällighets nya webbplatser. De fem församlingarna och samfälligheten har skapat nya enhetliga sidor på nätet.

Tiden då en enda anställd skötte webben är förbi.

– Tanken med Klockaren är att alla ska jobba med webben. Hos oss har det fungerat över förväntan, många har varit involverade.

Klockaren är det nya webbverktyget för församlingarna som Kyrkostyrelsen tagit fram. De webbplatser som görs med Klockaren har liknande utseende över hela landet.

Har du tips till andra församling-

ar som vill använda Klockaren?

– Det är en fördel om man samlar på bilder de senaste åren, det är svårt att jobba utan dem. Det måste inte vara proffsbilder, det kan räcka med att medarbetarna har sina smarttelefoner med sig när de är ute på fältet eller att frivilliga fotar.

– Det är bra att bestämma sig för att projektet är något positivt. Webben är vårt ansikte utåt och inget vi kan välja att inte göra.

Viktigt är också att reservera tid för jobbet.

– Det här går inte att göra en halvtimme här och där. Snarare en eftermiddag åt gången.

Vad tycker du om Klockarens material om till exempel vigsel, begravning och själavård?

– Det är en stor förmån. Det är ett jättestort jobb att skapa också de texterna själva. Om en text inte passar församlingens profil så behöver man ju inte använda den.

LENA SANDBERG visar hur Pedersöre kyrkliga samfällighets nya webbsidor ser ut. Sidorna lanserades under helgen.

Stort intresse

Ungefär hälften av församlingarna i Borgå stift står antingen i kö eller bygger som bäst upp sina nya sidor. Det är gratis för församlingarna att använda Klockaren eftersom Kyrkans centralfond står för kostnaderna.

Enligt **Julia Abebe** på Kyrkostyrelsen kan församlingarna beräkna att arbetet tar tre till fyra månader.

– Men det beror på hur aktivt de jobbar och hur många som deltar i arbetet, säger Abebe.

Pedersörenejden är först ut med att bygga upp sidorna helt och hållet med den svenska versionen av Klockaren medan Vanda svenska och Olaus Petri påbörjade arbetet med det finska verktyget. Andra i stiftet som nu bygger

sina sidor är: Lovisanejdens kyrkliga samfällighet, Kronoby kyrkliga samfällighet, Solfs församling, Larsmo församling, Ingå församling och Åbo svenska församling.

Regionala listor för lekmän

VALTIDER. Både lekmän och präster har kommit i gång med listor inför valet av kyrkomöte och stiftsfullmäktige.

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Vi är några erfarna förtroendevalda som har engagerat oss och börjat samla namn för en lekmanlista, även om ingen av oss ställer upp i valet, säger **Lars-Runar Knuts**.

Han står tillsammans med **Martin Glader**, **Hedvig Stenman** och **Anhild Träskman** bakom initiativet att sammankalla till stiftande möte för att bilda valmansförening-

ar inför valet under beteckningen "För folkkyrkan". Målet är att hitta fem kandidater för kyrkomötet och 15 för stiftsfullmäktige. Det gäller en regional lista för Nyland och Åboland.

– Just nu sonderar vi kandidatläget. Beträffande kyrkomötesvalet är situationen intressant eftersom det finns en plats "ledig" då **Stig Kankkonen** meddelat att han inte ställer upp.

I valet för fyra år sedan valdes **Åsa A. Westerlund** och **Stig Kankkonen** in från "För folkkyrkan".

Listan är, som sagt, regional.

– Alla tycker inte om regionala listor, men nu blir det

PETER LINDBÄCK lämnar sin plats i kyrkomötet. Det betyder att det behövs ett nytt lekmanombud från Åland. FOTO: ARKIVBILD/CHRISTA MICKELSSON

så ändå, säger Knuts.

– Ett plus med de regionala listorna är att de är inkluderande, det finns inga starka krav på att ha en viss åsikt, det blir ingen ensaksrörelse. Men själv skulle jag föredra åsiktslistor. Problemet är att sådana

kräver mer långsiktigt arbete, och nu är tidtabellen för när kandidatlistorna ska vara klara tidigare lagd med en månad. Man kan säga att vi fick bråttom än en gång, säger Knuts.

Det stiftande mötet för listan, dit man kallar in representanter för de nyländska och åboländska prosterierna, ordnas den 3 november i Helsingfors.

Prästlista på gång

Johan Westerlund, kyrkoherde i Johannes församling, har startat en diskussion med målet att för prästernas del samla en kandidatlista med representanter för "kyrkans starka mittfåra".

– Vi ska få ihop en lista för både kyrkomötet och stiftsfullmäktige. Vi vill få en bra fördelning av kandidater såväl med tanke på region, ålder och kön – och inga ytterlighetsmänniskor.

Senast vid månadsskiftet

oktober–november hoppas **Westerlund** att man kommit till skott och har en ungefärlig bild av vem som är villig att ställa upp.

Samma som senast

I Österbotten samlades aktiva lekmän och präster till möte i söndags. Kyrkoherde **Berndt Berg** berättar att prästerna verkar samlas bakom två olika listor med lite olika profilering både vad gäller valet till kyrkomötet och till stiftsfullmäktige.

– Det blir ett liknande upplägg som inför valet för fyra år sedan, berättar Berg.

"Ett plus med de regionala listorna är att de är inkluderande."

Lars-Runar Knuts

De österbottniska prosterierna vill ha in två kandidater för kyrkomötet på den lista som **Johan Westerlund** initierat, alltså kandidater från kyrkans mittfåra.

– En kvinna och en man, säger Berg, som inte i det här skedet vill gå ut med några namn.

Den andra prästlistan, den som representerar samma krafter som för fyra år sedan ställde sig bakom **Max-Olav Lassila**, vet han inte så mycket om än.

– Bara så mycket att jag utgår från att det blir en annan lista.

Folke Forsberg rapporterar att lekmanmötet avlöpte smidigt och effektivt och resulterade i hela 14 österbottniska kandidater för stiftsfullmäktige och tre för kyrkomötet.

– Men där hoppas vi på fler. Jag tror ändå att vi har alla namn klara i god tid.

VAL ÅRETS BOK

Seijas kall årets kristna bok

Jukka Sariolas bok *Ystäväni Seija – kutsumuksena Afganistan* (fritt översatt *Min vän Seija – kallelsen till Afghanistan*) har valts till årets kristna bok. Valet gjordes av riksdagsman **Jutta Urpilainen**.

Boken handlar om **Seija Järvenpää**, en av de två finländska biståndsarbetare som sköts i Afghanistan i juli 2014. Sariola berättar i boken om sin vänskap med Järvenpää. Han beskriver henne inte som ett dumdrigt hjältehelgon utan som en vanlig människa som betjänade sina medmänniskor med de gåvor hon fått.

CITAT FOLKMORD

"Samma grupp som utsattes för folk mord för hundra år sedan utsätts nu igen."

Svante Lundgren på Bokmässan i Helsingfors, om situationen för de förföljda kristna i Mellanöstern.

VISITATION LAPPAJÄRVI

Biskop sov på förläggning

Lappobiskopen **Simo Peura** övernattade på en flyktförläggning i samband med biskopsvisitationen i Lappajärvi, skriver **Kotimaa24**.

Peura tog in på badhotellet Kivitippu som sedan

mitten av oktober omvandlats till flyktförläggning för barnfamiljer.

På förläggningen umgicks biskopen också med flyktingarna. Han fick se bilder de lagrat i sina telefoner.

– Bilderna visade förstörda byggnader och skadade människor. Det

är känsliga saker, säger Peura till **Kotimaa24**.

Flyktingarna berättade att de velat komma till Finland för de hade hört att finländarna är kristna och att de behandlar folk från andra kulturer väl.

– Det är uppmuntranen ord från muslimer, säger Peura.

Våga slå knut på tiden

Patrik Hagman utmanar oss i veckans lektion av Kyrkpressens söndagsskola att stiga ut ur tiden – åtminstone när vi går i gudstjänsten. Tron är inte intresserad av klockan. Tvärtom förenar gudstjänsten både Jesus liv, våra egna liv och till och med tidens slut.

DEL 10

Tid och Rum

Engudstjänst är ingen gudstjänst. Det är vanan att gå i gudstjänsten, någorlunda regelbundet, som spelar roll. Gudstjänsten ger oss då en annan grundrytm i livet, ett annat sätt att uppleva tiden. Det kan verka abstrakt, men är faktiskt en nyckel till att förstå vad vi gör när vi firar gudstjänst.

Den moderna tidsuppfattningen är mekanisk och linjär, den går framåt i exakt mätbara sekunder, minuter, timmar, dagar och år. Samtidigt motsvarar det här inte alls vår erfarenhet av hur livet fungerar. Trots att tiden enligt klockan går lika snabbt hela tiden upplever vi att den går långsammare i ett väntrum än på en fest.

Bortom den mekaniska tiden

Denna mekaniska och linjära tidsuppfattning gör det svårt att se gudstjänstens mening. Dels för att 60 minuter i veckan knappast kan spela så stor roll i sig. Men framför allt för att det ur detta perspektiv ser ut som om vi pratar en massa om något som (kanske) har hänt för länge sedan. Vad håller vi på med egentligen? Leker vi? Är gudstjänsten en typ av teater?

Kristendomen är inte så intresserad av att dela in tiden i mätbara bitar, utan det viktiga är att förstå hur tid och evighet hänger samman. Evigheten är inte jättelång tid, utan frånvaro av tid, ett evigt nu. Det är Guds sätt att vara till. När Gud skapar världen skapar han samtidigt tiden, och för Gud är alla tider lika mycket nu.

Det betyder att det vi gör i gudstjänsten är att försöka se på världen som Gud gör det, så att världens skapelse, Jesus liv, våra liv och tidens slut alla är närvarande samtidigt. Så när vi exempelvis firar nattvarden handlar det inte om att vi bara "minns" något som hänt för länge sedan. Vi är med vid den måltiden, samtidigt som vi ser att hela världshistorien, från skapelse till tidens slut sammanfattas där och då. Gudstjänsten slår knut på tiden.

Binder samman tid och evighet

Guds evighet är givetvis något som vi tidsbundna varelser aldrig helt kan greppa. Det närmaste vi kommer är att berätta berättelser. Berättelser är komprimerad tid – ett långt skeende sammanfattat i ett kort. Gudstjänsten är därför i grunden det ständiga återberättandet av berättelsen om Gud, i ständigt varierande nyanser och skiftningar. Denna variation är kopplad till kyrkoåret där varje gudstjänst fokuse-

Vad är kristen tro bra för? På vilket sätt är ett kristet liv annorlunda än ett icke-kristet? Varför är Jesus viktig? Hur syns tro på Gud till vardags?

Under hösten fokuserar söndagsskolan på gudstjänsten och olika sätt att närma sig den. Hur kan vi få ut mer av gudstjänsten och hur kan vi koppla det vi gör i kyrkan till vår vardag?

Patrik Hagman säger att han riktar sig till alla vuxna som känner att det är dags att ta reda på mer om kristendomen. Sådant som treenigheten och Guds egenskaper får vänta lite. Däremot borde det bli klart redan från början: Kristen tro, om vi tar den på allvar, är avgörande för hur vi lever våra liv.

rar på en del av berättelsen och kopplar den till helheten. Så även när vi på första advent sjunger Hosianna med människorna i Jerusalem som tar emot Jesus på åsnan så är vi medvetna om vad som sker på långfredag och påsksöndag.

Poängen med detta är att när vi nöter in denna stora berättelse hjälper den oss att förstå våra egna liv.

Också vi själva är berättelser. Våra liv blir lättare om vi kan berätta berättelsen om oss själva på ett sant sätt, med minimalt mått av livslögn. Därför övar vi oss till exempel i sant tal genom att bekänna våra synder. Men den djupa tanken är att den stora berättelsen om Gud och vår värld som vi berättar i gudstjänsten kastar ljus på vår egen lilla berättelse, så att vi ser mönster framträda som annars kunde gå oss förbi.

Att tänka såhär om tiden hjälper oss också att "lokalisera" Gud. Gud finns inte någonstans i världen, långt borta. Guds sätt att vara skiljer sig från vårt framför allt genom att det är utanför tiden i evigheten. Det betyder att vi ska söka honom i de ögonblick när evigheten bryter in i tiden, som en cirkel som nuddar vid en linje i en punkt. Sådana ögonblick sker hela tiden, men vi behöver öva oss för att upptäcka dem.

Platsens tid

Också platser kan vara komprimerad, lagrad tid. Den som firar gudstjänst i en gammal kyrka märker konkret hur tidigare generationers kristna finns närvarande i varje sten, varje bänk, varje målning. Även det hjälper oss att ta oss ut ur den moderna synen på tid, den där tid ständigt verkar vara en bristvara. Det hjälper oss att se att den tid som är vårt liv lämnar avtryck i evigheten.

"Våra liv blir lättare om vi kan berätta berättelsen om oss själva på ett sant sätt, med minimalt mått av livslögn."
Patrik Hagman

PATRIK HAGMANS söndagsskola för vuxna säsong två pågår under hösten i Kyrkpressen. ILLUSTRATION: WILFRED HILDONEN

Den långsamma resenären ser mer

IDENTITET. Åländska Leo Löthman skrev en bok och gjorde en resa för att upptäcka sin egen identitet.

TEXT OCH FOTO:
SOFIA TORVALDS

– Jag skulle egentligen skriva en helt annan bok. Jag skulle beskriva varför det är så stor skillnad mellan Åland och Finland. Det finns en öppenhet och företagsamhet på Åland som är väldigt påfallande. Samtidigt finns det en ytlighet som gör att man gärna undviker det som är lite tyngre i livet, säger författaren **Leo Löthman**.

Han beskriver sig själv som "superåländsk".

– Min känsla är att alla mina förfäder har färdats runt havet och klättrat i riggar, men i själva verket är jag purfinsk, jag har inte en droppe åländskt blod i mig. Jag är inte ens född på Åland. Jag har mina rötter djupt inne i de finska skogarna, bland annat i trakterna kring Helvetinjärvi i Ruovesi.

När han började titta på skillnaden mellan Åland och Finland gick det upp för honom att han egentligen är finne, riktig finne.

– Då började jag odla mina kontakter och fann snart att en kusin i Ilmajoki är djupt engagerad i släktforskning och landets historia. Det växte fram en berättelse om min mammas släkt som var så spännande.

Identitetsformande

Projektet ledde småningom till boken *Himlen över Helvetinjärvi* (Litorale). I den berättar Löthman en historia som påminner om **Väinö Linnas** torpartrilogi, med den skillnaden att hans släkt inte stannade kvar i de djupa skogarna utan följde med tidens ström och var med om den begynnande industrialiseringen och urbanisering.

– Och så småningom blev de allt mer svenska. Det var ganska okänt för mig och väldigt spännande. Det fanns

ÅLÄNDSKA LEO LÖTHMAN har byggt fartyg, odlat fisk, varit knivslipare, bonddräng och jobbat inom psykvården, med undervisning och mycket annat. Nu är han författare på heltid sedan många år tillbaka.

mycket dramatik i min släkt. Upptäckterna påverkade han identitet.

– Jag har nyss ordnat så att jag ska få hyra ett hus i närheten av Helvetinjärvi. Jag känner en dragning dit, liksom till Stationsbackan i Karis, där min mammas släkt hamnade till slut.

Den långsamma resan

Han uppmanar alla att försöka upptäcka sina släktberättelser innan det är för sent.

– Man ska ta tillfället när det bjuds. Nu tänker jag: oj om jag haft tillgång till min mamma och hennes system när jag skrev. Jag har inte följt upp saker som jag hört och ibland har jag lyssnat slarvigt. För min del tror jag att det varit viktigt att min

världsbild från början skapades av sjömansberättelser. Jag växte upp i Västra hamnen i Mariehamn och där var mycket fartygstrafik, alla kamraters fäder var på sjön. Jag lyssnade till berättelser från hela världen.

Nu arbetar han på en fortsättning, där han mer ska gå in på sitt ursprungliga projekt: skillnaderna mellan Åland och fastlandet.

Den ska också bli en reseskildring, Löthman gjorde nämligen en tvåårig resa från Åland till Karis, hela vägen med båt.

– Jag och min besättning startade med segelbåt, med den kom vi längst in i Pojo-viken. Jag hade en roddbåt på släp och med den fortsatte jag upp för Svartån. Jag fick

bära den på några ställen. Slutmålet var Pumpviken, och sedan vandrade vi upp till Stationsbackan.

Han ville förstå vad som händer då man reser långsamt.

– Enligt min mening finns det nästan inga resenärer i dag. En resa är en mödosam och långsam väg och jag ville titta noga på den och träffa människor längs vägen. Så småningom fick jag en tydligare bild av varför Åland är Åland och Karis är Karis. Man märker hur folk börjar prata lite annorlunda och tänka annorlunda. Hur naturen förändras och påverkar samspelet med människorna. Men man måste vara väldigt långsam för att se det.

VÅGA FRÅGA

Hund tillåts vid graven

BO-GÖRAN ÅSTRAND är kyrkoherde och svarar på läsarfrågor om tro och kyrka.

I Jakobstad har man satt upp skyltar på begravningsplatserna som förbjuder hundar och genomfart på cykel. Varför förbjuder församlingarna hundar? För den som sörjer kan den vara viktigt att ta med sig hunden till graven.

FRÅGAN ÄR intressant och inte alls så enkel som jag först trodde. Skyltarna i Jakobstad, liksom på flera andra begravningsplatser runtom i landet, förbjuder alltså hundar från att vistas på kyrkogården. Men nu har de tagits ned eftersom förbudsskyltar faktiskt är förbjudna.

I mitt arbete besöker jag ofta begravningsplatsen, men jag är också stor hundvän och god kompis med labradoren Ebba. Som hundägare vet jag att hundar har några egenheter som kan inverka störande på kyrkogården. Våra fyrbenta vänner lämnar ibland efter sig sådant som ingen vill trampan i. Hundar gillar också att gräva i jordhögar och planteringar. Jag har också märkt att hur snäll Ebba än är, så finns det personer som instinktivt blir rädda och drar sig för att komma nära när vi är ute på promenad.

Med bland annat de här motiveringarna kan man uppmana besökare med hund att vara uppmärksamma och visa hänsyn till andra, men man kan inte förbjuda någon att ta hunden med till graven.

SÅ HÄR är det eftersom begravningsplatserna räknas till de områden som kallas för allmänna platser. Till sådana hör bland andra torg, parker, vägar och gator. På allmänna platser har även hunden rätt att röra sig. Men med vissa, tydliga begränsningar. Enligt ordningslagen (27.6.2003/612) och 14. paragrafen om hunddisciplin (!) får hunden inte röra sig på allmänna badstränder, idrottsplatser och lekplatser. Inte heller får den besöka torget under torgtid. När den rör sig på allmänna platser ska hunden vara kopplad och dessutom ska ägaren se till att den inte lämnar ekskrementer efter sig på områden som underhålls.

Kyrkostyrelsen gjorde år 2009 ett försök att stänga ute hundarna från begravningsplatsen. I en framställning till inrikesministeriet ville Kyrkostyrelsen att begravningsplatserna skulle tas med i den kategori av platser som hundar inte får vistas på. Men inrikesministeriet ansåg att hundar kan vistas på begravningsplatser med de begränsningar som paragrafen om hunddisciplin innehåller.

Så nu blir det skyltar som uppmanar oss hundägare att hålla hunden kopplad, sköta renhållningen efter den och visa hänsyn till andra som vistas på begravningsplatsen. Och det ska nog fungera, för så gör det flesta av oss ändå när vi rör oss på allmänna platser. Viktigast är att alla som besöker kyrkogården ska få vara trygga, känna lugnet på området och få stanna upp en stund för att tala med andra besökare.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN LIISA MENDELIN

Behoven bakom fejkblodet

Hon stirrar på mig ur mörka ögonhålör. Hennes vita klänning har stora röda fläckar, de små händerna håller i en kökskniv. Hon ska på maskerad, säger bildtexten

på Pinterest.

Halloween ... nej förlåt – allhelgona närmar sig och likaså Debatten. En del vill inte att barn ska klä ut sig till otäcka varelser, medan andra anser att vi fester för lite och därmed glatt borde ta chansen att fly vardagen. Medan allhelgona är lika

allvarlig som självständighetsdagen bjuder halloween på en bombastisk fest med dyra kläder, avancerade bus och orgier i godis. De krokar.

Jag vet inte om det är mödan värt att streta emot halloween. Kan vi i stället fråga vad det är ett symp-

tom på – att också finländarna tagit till sig halloween i så hög grad att den som inte vill fira ses som en glädjedödare? De kommersiella krafterna bakom spektaklet verkar ju ha ringat in ett verkligt behov i våra hjärtan. Vilket? Kanske behovet att ge-

nom leken lära oss att inte vara rädda för spöken, att själva ta makten över det som skrämmer oss. Eller behovet att umgås med våra döda också på ett spralligt sätt, att minnas genom skratt, dans och sång. Hur möter vi de behoven utan överdriven intellektualise-

ring? Halloween är något på spåren, men barn utklädda till zombies är genuint obehagliga. Kanske det mexikanska *Día de muertos* (De dödas dag) kunde vara något att inspireras av?

Det kan ju inte vara så att åminnelse alltid måste ske med rynkad panna.

RESTAURERING. Den historiska Normannorgeln som legat nedpackad i Karleby har nu tillfälligt lämnat staden. Orgeln ska restaureras i Estland och återbördas till staden om ett drygt år.

Orgel tas till heders

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Kantor **Hemming Carlson** såg i tiden till att delarna till Normannorgeln som monterades ner i Sockenkyrkan på femtiotalet inte skingrades vind för väg utan packades ner och lagrades i Karleby. I staden finns även delarna till en Walckerorgel som monterades ner i stadskyrkan innan kyrkan brann.

– Carlson insåg redan då värdet av de gamla orglarna, säger kantor **Kristina Klingenberg**. Walckerorgeln och några mässkrudar är några av de få föremål som finns bevarade från den gamla stadskyrkan. Kyrkan hade nyss fått en ny orgel när den brann, den gamla orgeln var redan nerpackad i trygghet för branden.

Walckerorgeln byggs av tyska **E.F. Walcker** 1881 och har 21 stämmor. Det var också en Walckerorgel med 42 stämmor som brann med kyrkan, trettiondagen 1958.

– Men den nya var inte av samma högklassiga material som den gamla, säger **Christian Ahlskog**, numera or-

gellektor vid konservatoriet i Uleåborg men tidigare kantor i Karleby.

Nu har kantorerna i den svenska och finska församlingen tagit fram orgeldelarna ur sina gömställen och tillsammans med föreningen Karleby orgelvänner putsat, dokumenterat och inventerat delarna. Men framför allt har de sett till att orglarna ska restaureras.

Normannorgeln finns nu hos orgelbyggaren **Olev Kents** i Estland där den ska återuppstå i sin forna glans. Om ett drygt år ska den byggas upp i Maria begravningskapell som samtidigt renoveras.

– Vi börjar med att restaurera Normannorgeln eftersom vi har en plats för den och ett behov av den, säger Klingenberg.

Restaureringen av Normannorgeln går lös på cirka 200 000 euro. Föreningen håller som bäst på med att samla in pengar till renoveringen genom att ordna konserter och ansöka om stipendier. Samfälligheten har bidragit med hälften av kostnaderna och staten bidrar också till renoveringen.

– Renoveringen av Walckerorgeln

DE SISTA lådorna med delar av Normannorgeln lastades för transport till Estland senaste vecka. Olev Kents, Kristina Klingenberg, Bo-Göran Klingenberg (skymd) och Christian Ahlskog tar i för kung och fosterland.

är ett projekt i samma storleksklass. Men för den finns ännu inga konkreta planer. En möjlighet är att placera den som kororgel i stadskyrkan.

Bägge orglarna är historiskt värdefulla.

– Det finns inte så många historiska orglar från den här tidsperioden bevarade i vårt land, säger Ahlskog. Men det anses vara en bra period i orgelbyggandets historia.

Normannorgeln byggdes av **Gustav Normann** i Estland 1879. Den har 16 stämmor och är därmed den största bevarade Normannorgeln i Finland. För tillfället finns två spelbara Normannorglar, i Snappertuna och Kontiolah-ti kyrkor.

– I Karleby kommer Normannorgeln att användas så gott som dagligen, säger Ahlskog.

Orgelbyggare i samarbete

Normannorgeln restaureras i samarbete mellan orgelbyggarna Olev Kents i Estland och **Martti Porthan** i Tervakoski, Finland.

För Olev Kents är det lite speciellt

att restaurera Normannorglar. De byggdes i tiden i Simuna, orten där hans mamma är född.

– Sedan 1987 har jag varit med om att restaurera fem-sex Normannorglar. Jag har lärt känna dem grundligt.

Att få orgeln, som är byggd för en oppvärmad kyrka, att hålla i den torra luften är den största utmaningen under renoveringen.

– Annars är det en normal restaurering och rekonstruktion. En del av de förgyllda trädekorationerna bör tillverkas på nytt. Även luftförsörjningen ska rekonstrueras.

Delarna restaureras i Estland och förs sedan till Tervakoski där de lagras i rätt luftfuktighet. De största delarna tillverkas i Tervakoski. Porthan ansvarar också för stämningen och intoneringen av orgeln.

Avsikten är att återskapa samma ljudnyans i orgeln som den hade för femtio år sedan. Många karlebybor har ännu ljudminnen av orgeln.

Normannorgeln bär också influenser av Walckerorgeln.

– Förebilden för hela epoken är en

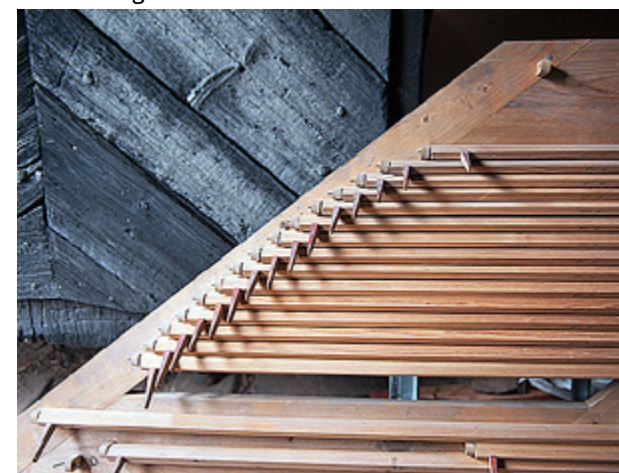
”Jag satte piporna tillbaka, kontrollerade att det kom ljud ur orgeln och avlägsnade mig. Det tog mig två, tre timmar. Så vitt jag vet märkte ingen vad vi gjort.”

Olev Kents

OLEV KENTS har restaurerat flera Normannorglar.

DEN HÄR orgeldelen kallas vällbräde.

orgel som Walcker byggde i Sankt Olavs kyrka i Tallinn. Jag har förstått att Gustav Norman deltog i det orgelbygget, säger Kents.

Kents har byggt tre eller fyra orglar under eget namn, de finns alla i Estland. Hans största restaureringsprojekt är en engelsk Foster & Andrews orgel som finns i musikhuset i Helsingfors. I det projektet var han underleverantör för Orgelbyggeri Martti Porthan.

– Jag kan leva på orglarna eftersom jag jobbar mycket i Finland. Det jag förtjänar här räcker att leva på i Estland då levnadskostnaderna är lägre. Det finns jobb i Estland, men det kan gå över ett år mellan dem, säger han.

Församlingarna i Estland är små och fattiga.

– De kan ha cirka 300 medlemmar, främst pensionärer som betalar en procent av sin pension till församlingen, kanske 20 euro per år. Det utgör församlingens nästan obefintliga årsinkomst.

Fortfarande saknar många kyrkor i Estland en orgel. Ett av Olev Kents'

kommande projekt är att flytta en orgel från Skövde i Sverige till kyrkan i Hiiumaa.

Tyckte orgeln lät dåligt

Hur Olev Kents kom in på orgelbyggerbanan är en historia i sig. Han var 16 år och gick i gymnasiet i hemstaden Tapa. Det var under Sovjettiden då man försökte utrota den kristna tron.

– Jag hade en vän som gick i skola på annan ort. Han kom hem till Tapa en påsk och jag sökte upp honom. Men han låg hemma sjuk. Jag märkte att det var nåt som oroade honom. Han berättade att han i hemlighet tagit orgellektioner av kantorn i Tapa. Medan han övade i kyrkan tyckte han att orgeln inte lät som den skulle. Så han plockade ner piporna för att putsa dem. Problemet var att han inte lagt piporna tillbaka och nu låg han sjuk. Han bad mig göra det så att ingen skulle märka att han plockat ner dem.

Kents fick nyckeln till kyrkan, tände en lampa som inte skulle synas utåt och började på.

– Lyckligtvis hade han tagit ner pi-

porerna systematiskt. Jag satte piporna tillbaka, kontrollerade att det kom ljud ur orgeln och avlägsnade mig. Det tog mig två, tre timmar. Så vitt jag vet märkte ingen vad vi gjort.

Tilltaget gav blodad tand och han insåg att orgelbyggandet var ett potentiellt framtida yrke. Men det var otänkbart i Sovjet.

– Jag sökte alternativa vägar. Jag började studera musik även om jag inte kunde något annat än det jag lärt mig av att spela orgelharmonium hemma. Efter armén kom jag in på estradskola där jag började sjunga. Jag fick min musikutbildning i sång och jag har också jobbat som sångare.

Officiellt byggde Kents sin första orgel fyra år innan Sovjetunionen föll.

– Men i princip började jag redan när jag kom från armén. Jag och min kompis tog oss an att renovera en Normannorgel i Simuna, där Normann också är född. Vi hade kommit överens om renoveringen med prästen men arbetet gjorde vi i största hemlighet för myndigheterna. Därför sov vi i ett tält på gravgården.

”Det finns inte så många historiska orglar från den här tidsperioden bevarade. Men det anses vara en bra period i orgelbyggandets historia.”

Christian Ahlskog

GUSTAV NORMANN

- Född i Simuna i Estland 1821.
- Byggde sin första orgel 1847 i Pühavaimu kirik, den helige Andes kyrka i Tallinn.
- Räknas som en av den första estniska orgelbyggarna. Lade grunden till den nordestniska orgelbyggeristilen.
- Produktionen upphörde 1893 i brist på beställningar.
- De sista tio åren var sonen Rudolph delaktig i verksamheten.
- Enskilt eller tillsammans har far och son byggt 41 kända kyrkorglar. Bland andra Väike-Maarja 1848, Avinurme 1852, Harju-Madise 1859, Tallinn Jaani 1869, Tuhala 1849, Risti 1852, Haljala 1852, Vahastu 1853, Jyri 1853, Mihkli 1866, Kuusalu 1869. Esku 1879, Tallinn Kaarli 1884, Valjala 1888, Simuna. 1889, Kose 1891 och Viru-Jaagupi 1893
- I Finland har Gustav Normann byggt orglar i Leppävirta 1877, Nummi 1864, Muola 1870, Pusula 1877, Karis 1878, Karleby 1879, Koski 1879 och Snapertuna 1882.

HANDARBETE. Gillar du att sticka? Tycker du det är viktigt att vi ber för varandra? Att sticka en bönesjal kan bli värdefullt både för den som får den och för den som stickar.

Insvept i en bön

TEXT OCH FOTO: ANNA STERNFELDT

Sedan förra hösten träffas en grupp kvinnor i det lilla samhället Torestorp i södra Sverige och stickar bönesjalar. Emma Josefsson, 28 år och diakon, är den person som tagit initiativet till gruppen. Först bestämmer de vem som ska få sjalen. Det kan vara en person som är sjuk, har sorg, eller som gått igenom någon annan svårighet. Men det kan också vara någon som går igenom en ny fas i livet eller någon som man bara önskar allt det bästa för. Efter att gruppen valt person så väljer de färg. Olika färger kan symbolisera olika saker, eller så väljer gruppen helt enkelt en färg som personen de tänker sticka till tycker om.

– Hittills har vi varit tre grupper, med sex-sju personer i varje, och det blir en fjärde omgång i höst. Vi träffas vid sex tillfällen, ungefär varannan vecka, som en studiecirkel. Vi inleder med en andakt, och vi pratar och fikar tillsammans, men vi har också en tyst stund på tjugo minuter då vi stickar och ber. Det känns viktigt att ha tid i bön, då vi fokuserar på uppgiften. Annars stickar man mest hemma. När en sjal är klar

lägger alla i gruppen händerna på sjalen och välsignar den, och ber för personen som ska få den, säger Emma Josefsson.

Värmer och omsluter

Idén att sticka bönesjalar kommer från USA. Sjalarna initierades år 1998 av två kvinnor som sökte ett sätt att kombinera och ge uttryck för sin medkänsla med andra människor och kärleken till stickning. Så uppstod *The Prayer Shawl Ministry*. På deras hemsida står nu bönesjalsgruppen i Torestorp med som enda svenska grupp.

– Däremot är det ganska vanligt med bönedukar, som bygger på samma princip. Bönesjalen är annorlunda på så vis att den bär man på sig om man vill. Den värmer och omsluter rent fysiskt. Meningen är att personen som får en bönesjal ska känna sig älskad för att någon bitt för just henne eller honom under en så lång tid som det tar att göra en sjal. Sedan gläder sjalen mottagaren också för att den är fin att ha på sig, säger Emma Josefsson.

Sjalen ett redskap

I Bibeln står det att klädesplagg som varit i kontakt med Jesus och lärjungarna i vissa fall bidrog till att människor blev helade. Bland annat berättas det

om en kvinna som blev frisk från sin sjukdom när hon rörde vid tofsen på Jesus mantel (Matt 9:20 ff).

– Den som får sjalen har inga krav på att tro, sjalen är en gåva utan förbehåll. Och det ska vara tydligt att det är en bönesjal, så vi skickar alltid med en lapp som berättar vad det handlar om. Det är Gud som kan hela och det är hos honom kraften finns.

Kristen grund

Emma Josefsson upptäckte bönesjalar-na när hon sökte efter böcker om bön och kreativitet på internet. Hon hade det här med bönedukar i bakhuvudet och hittade boken *Knit One, Purl a prayer* av Peggy Rosenthal, och sedan vidare till Prayer Shawl Ministry's hemsida. Och på den vägen är det.

Hon påpekar att deras bönesjalar inte ska blandas ihop med den judiska bönesjalen, *tallit*, som flertalet judiska män har på sig när de ber (och även kvinnor inom den icke-ortodoxa judendomen). Emma vill också klargöra att när man stickar en bönesjal så har det heller inte att göra med mindfulness, vilket hon menar att somliga har trott.

– Det vi gör är helt och hållet utifrån en kristen grund.

EMMA JOSEFSSON är glad över möjligheten att kombinera kreativitet och bön.

Men att sticka en bönesjal är också bra för den som stickar. Man kan till exempel känna sig väldigt maktlös om man har en anhörig som har cancer och det inte finns något att göra.

– Men om man då stickar en sjal och ber kan man ändå känna att man gör något konkret.

Också om man själv mår psykiskt dåligt så kan man genom att sticka få avstånd till sig själv. Man ser att något växer fram, och att man gör något för andra. Det blir psykologiskt läkande.

– Tid i bön inför Gud gör gott för en själv, även om man ber för någon annan. Och att umgås så lång stund med Gud gör också att man förändras, det har stor inverkan på ens egen person.

För Emma Josefsson själv har stickningen ibland varit en ren överlevnadsinstinkt.

– Jag har gömt mig bakom föreställningen att jag är den som alltid stickar, och på så vis har jag kunnat hantera min ångest i sociala sammanhang. Samtidigt är det ju väldigt roligt att sticka.

Genom sina egna upplevelser har hon förstätt att stickandet kan fungera som terapi. När hon blev diakon ville hon dela med sig av sina erfarenheter till andra.

ELIN GRANLUND säger att det är en utmaning att sticka och be för mottagaren samtidigt.

– Att sticka böneshjalar har blivit ett sätt att kombinera min kristna tro med kreativitet. Själva kreativiteten blir liksom en bön i sig, och bönen är sedan verksam i sig själv, och så får vi tro att Gud hör oss. Jag har en stark tro på att bönen förändrar världen. Dessutom tror jag att det är

EMMA JOSEFSSON visar sjalar. De kan se ut på många olika sätt. Färgen kan till exempel symbolisera något.

”De flesta säger att det känns väldigt speciellt att ha på sig sjalen, eftersom de vet hur den har kommit till.” Emma Josefsson

många som har gjort böneshjalar utan att de vet om det.

Stundvis kämpigt

De som har deltagit i böneshjalsgrupperna har varit positiva och flera har fortsatt. **Elin Granlund**, 26 år, har varit med sedan starten hösten 2014 och

under året som gått har hon hunnit sticka två böneshjalar.

– För mig är bön något livsviktigt, och att få bli buren i förbön under svåra perioder i livet är enormt starkt. Här talar jag mycket av egen erfarenhet. Så att själv kunna vara med och välsigna någon med en böneshjal, att få be och söka Gud för en medmänniska i kanske flera månader, är ett stort privilegium.

Men hon menar också att det inte alltid är enkelt, utan stundtals kämpigt och svårt, för att den som stickar hela tiden bär med sig den tänkta mottagaren. Det kan därför kännas lite som en lättnad att väl lämna i från sig sjalen.

– Maskorna blir inte alltid helt symmetriska och ibland blir det lite missar i mönstret när man samtidigt ska be, men sådant är ju livet och det är så vår vardag ser ut. Livet är fullt av misstag och bekymmer men i det större perspektivet väldigt vackert. Att få föräna teori med praktik på det här sättet känns väldigt bra och är definitivt något jag kan rekommendera andra, säger Elin Granlund.

Gud lyssnar faktiskt

Emma Josefsson organiserar böneshjalsgrupperna i samarbete med ett

studieförbund och hon lägger upp träffarna som en studiecirkel. För att lättare kunna sprida böneshjalsarbetet till andra pastorat, och för att underlätta uppstarten av grupper, vill hon göra en standardiserad handledning om hur hon lägger upp sitt arbete. Nu när hon har hållit i några grupper vet hon lite mer om vad som har fungerat bra och vad som fungerat mindre bra, och därför hoppas hon få tid framöver att formalisera det hela. Hon vill helt enkelt göra en studiehandledning som även andra kan använda.

Själv har Emma Josefsson hunnit sticka nio sjalar till nio olika personer, men så är hon också en intensivt stickande person. Sedan hon började sticka år 2008 har hon stickat nästan varenda dag.

– Det känns mäktigt att våra ”Sticka en maska, be en bön”-grupper under detta första år har fått ge sjalar till över 25 olika personer. Människor är olika så det har blivit många olika reaktioner. Men de flesta säger att det känns väldigt speciellt att ha på sig sjalen, eftersom de vet hur den har kommit till. Vi har också fått en del böneshjalar, och det är naturligtvis starkt och visar att Gud faktiskt lyssnar.

PRESENTATION

Överväldigad

Under ett och ett halvt år träffade DuvTeaterns ensemble regelbundet poeterna **Tua Forsström** och **Claes Andersson** i gemensamma posivertstäder. Ett urval av dikterna utgjorde stommen i teaterföreställningen *Den Brinnande Vargen*. I samarbete med Forsström, Andersson och **Mikaela Hasán** och **Sanna Huldén** från DuvTeatern har dikterna blivit en antologi, *Den brinnande vargen* (Schildts & Söderströms 2015).

DuvTeatern är en fri teatergrupp för skådespelare med intellektuell funktionsnedsättning. I slutet av antologin skriver Tua Forsström och Claes Andersson om hur omvälvande upplevelsen varit för dem själva. "Jag hade aldrig varit i ett sådant kraftfält, det var fantastiskt. Jag kände det samtidigt som att ett inre försvar höll på att rasa ihop", skriver Forsström. Andersson skriver: "Vår samvaro förändrade mig på ett sätt som jag inte hade förutsett och inte ville vara utan."

När jag läser dikterna förstår jag varför. Det måste vara så, liksom Tua Forsström också skriver, att alla människor har en självklar beredskap för dikterns språk. Här leveras det språket pricksäkert, hjärtskärande rakt, men samtidigt med de krumsprång, den barnslighet, det mysterium dikten alltid bär med sig. Det är alldeles underbart.

Jag har sällan läst finlandssvensk litteratur som förmedlar en sådan överjordisk andlighet. Jag vill citera nästan allt! Det handlar om skam, kärlek, saknad, paradiset, plättar, Gud, ett ljus man får ont i ögonen av. Det är som att kika in genom ett nyckelhål och se en trädgård jag inte visste fanns. Där vaknar de döda till liv och vatten bär oss.

■ SOFIA TORVALDS

Många vill göra mera i kyrkan

GUDSTJÄNST. Är det något som en präst eller kantor inte måste göra i en gudstjänst så ska de inte heller göra det. Det är filosofin i Åbo svenska församling, där frivilliga är med och både planerar och genomför söndagens gudstjänster.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

– Hur kändes det?

Församlingspastor **Mia Bäck** ställer frågan till **Johan Brandt T. Grevnäs** som precis läst en bibeltext i talarstolen längst framme i Åbo domkyrka.

Det är onsdag kväll och gudstjänstgrupp nummer fem har samlats för att öva mikrofonteknik och planera söndagens högmässa.

– Jo, det kändes bra, säger Brandt T. Grevnäs.

– Du lät trygg. Men försök tänka på att inte svälja slutet av meningen. Det var svårt att höra vissa ord, kommenterar Bäck.

Gudstjänstgrupper är ett koncept som etablerar sig i allt fler församlingar i Svenskfinland. Tanken är att vanliga församlingsmedlemmar, så kallade lekmän, ges en aktivare roll i församlingens gudstjänstliv. I stället för att några få gör allt blir det många som gör lite. Tillsammans med de anställda i församlingen planerar och genomför grupperna söndagens gudstjänst.

Akustiken i 1200-talskyrkan där församlingen firar gudstjänst är mer än lovligt utmanande, därav mikrofonövningen.

– Gå modigt fram, justera sedan mikrofonen. Den ska vara ganska nära munnen, men inte för nära, så här ungefär. Kom ihåg att inte läsa för snabbt. Ekot är så besvärligt i den här kyrkan. Och dessutom varierar ljudet beroende på hur nära en högtalare lyssnaren sitter, förklarar Bäck.

Bjöd in fler

Bäck är ansvarig för församlingens sex gudstjänstgrupper. Varje grupp har också en ordförande.

Startskottet för verksamheten gick vid advent 2011.

– Vi hade redan tidigare många frivilliga som var med i gudstjänsten som kyrkvårdar, ungefär tjugo personer. Men nu delades de in i grupper som bjöd in fler människor, berättar Bäck.

Hur har gudstjänstgrupperna påverkat församlingens gudstjänstliv?

– Det finaste är att gemenskapen i gudstjänsterna har ökat. Folk har börjat känna varandra och prata med varandra. En del hade firat gudstjänst tillsammans i många år utan att kunna varandras namn.

Delaktigheten är ett ledord. Och Mia Bäck har märkt att de frivilliga tycker om att göra saker i kyrkan.

– Med tiden har de frivilliga velat göra mera. Och mer krävande uppgifter. Många vill assistera vid nattvard. Vi har ordnat en liten utbildning i hur man gör det och ska ordna en till.

Församlingen funderar som bäst på hur de ska kunna dela ut ännu fler av uppgifterna i gudstjänsten.

– Inledningsorden är något vi funderar på. Allt sådant som en präst eller kantor inte måste göra kan man låta frivilliga göra.

När grupperna startade började församlingen också dricka kyrkkaffe tillsammans efter gudstjänsten var-

MIA BÄCK, Mona Syrjäla och Johan Brandt T. Gädtnäs diskuterar den knepiga akustiken i Åbo domkyrka.

På tal om flyktingkrisen

FILM

Dheepan

Regi: Jacques Audiard

Det lär vara svårt att hitta en mera aktuell film än *Dheepan*, ett flyktingdrama som tar avstamp i inbördeskriget Sri Lanka. Här möter vi **Jesuthasan Antonythasan-**

ins tamilska tiger, mannen som slänger uniformen och letar upp ett uppsamlingsläger för flyktingar.

Det är så Dheepan kommer i kontakt med Yalini (**Kalieaswari Srinivasanin**), en ung kvinna på jakt efter ett föräldralöst barn, något som skulle stärka hennes aktier i flyktingcirkusen. Valet faller på nioåriga Illyalin och vips är man en "familj",

Frankrike och betongförorten nästa.

För regin står fransmannen **Jacques Audiard** (Profeten), en filmmakare som inte räds vardagen och verkligheten. Så varvas de vita lögnerna (vem skulle inte vara redo att ljuga när ens liv står på spel) med den trista förortsverkligheten, med landskap som präglas av ungdomsarbetslöshet och kriminalitet.

Då har vi inte sagt ett ord om alla de sår, den sorg och

den saknad som människorna i filmens centrum går och bär på.

Det oaktat finns det i Audiards film en humanistisk kvalitet, en medmänsklighet, som gör att man gärna hakar på. Där Dheepan hittar ett jobb som gårdskarl hoppar Yalini in som hemden trista förortsverkligheten, med landskap som präglas av ungdomsarbetslöshet och kriminalitet.

Trots detta är Dheepan ingen klämäck feelgood-film, långt därifrån. Den

osminkade miljöskildringen för snarare tankarna till en **Ken Loach**, den brittiske diskbänksrealisten som ju alltid ömrat för samhällets olycksbarn.

Vad synd då att Audiard bullar upp med en final där våld möts med våld och där den före detta gerillasoldaten Dheepan ger vika för sina inre demoner. Det känns nästan som ett stilbrott, den lyriska slutklämmen till trots.

■ KRISTER UGGELDAHL

”De vill ha mer krävande uppgifter. Många vill assistera vid nattvarden.”

Mia Bäck

je söndag, till skillnad från en gång i månaden tidigare. Men hur gör man det i en 1200-talskatedral när församlingshemmet ligger på en kilometers avstånd? Församlingen har en kreativ lösning på problemet – de har öppnat sakristian, som rymmer 200 personer, för kaffedrickandet och minglandet.

På vilket sätt påverkar gudstjänstgrupperna arbetsbördan för de anställda?

– Arbetsbördan har ökat lite på grund av onsdagsträffarna, men det har blivit roligare både att förbereda och föra gudstjänst. Kyrkkaffe skulle vi inte kunna ha varje söndag om inte gudstjänstgrupperna fanns, säger Mia Bäck.

– Det är mycket jobb i början när man startar gudstjänstgrupper. Det kräver en hel del förberedelser men när man har fått rutiner i arbetet så berikar gudstjänstgrupperna gudstjänstlivet.

Ungefär 80–120 personer besöker gudstjänsten varje vecka. Bäck och hennes kolleger har jobbat medvetet med att de som besöker gudstjänsten ska förstå gudstjänstens liturgi.

– I gudstjänstgöendan har vi skrivit in vad de olika delarna betyder, på flera ställen.

Årets konfirmander har också sin givna plats i grupperna.

– I början frågade jag om grupperna ville att konfirmanderna skulle ha ansvar för egna gudstjänster. Men grupperna ville hellre bjuda in dem i sitt arbete.

En seg man rapporterar

BOK

Panikdagboken

Författare: Kaj Hedman
Förlag: Schildts & Söderströms 2015

Vårvinter blir långsamt vinter igen i **Kaj Hedmans Panikdagboken**. Hunden Jussi ska ut på promenad igen, hustrun **Penny** ska åka på en resa igen, pengarna är slut igen, ångesten och vreden och det omöjliga i att leva just så känns oöverstigligt – igen. Han surfar på datorn, han letar upp intressanta och attraktiva brevvänner på nätet, han ringer vänner, han skriver på Facebook, han twittrar.

Att läsa om det här känns inte tråkigt eller trivialt eller ens irriterande. Varför?

En orsak är att anteckningarna fungerar rent stilistiskt. En kort scen med ångest och vrede avslutas med något vardagligt, lakoniskt. Det skapar en spänning i texten.

”Jag har blivit rädd för att åldras och dö, och när Penny är borta blir rädslan bara värre. Det är en känsla av vanmakt och desperation, ofta beledsagad av fysiska symptom i magen och i bröstet. Många av dem som jag förut förlitat mig på har ju dött. Det är naturligt att sådant sker. / Kvällen kommer, de nakna träden är helt stilla, och himlen blir gråare, blåare. I trädgården ligger ännu ett skikt av snö kvar. Man kan se Jussis spår”, skriver Hedman och drabbar läsaren med sin soberhet, den raka blick som han riktar mot sig själv och världen.

Hans livsomständigheter känns paradoxala. Kaj Hedmans hem och hemknutar är ett fångelse som hans ångest hindrar honom att bryta sig ut ur. För några hundrar år sedan hade ett så litet,

kringskuret liv inte varit något att höja ögonbrynen över. Då snurrade man runt i sin egen lilla by, såg samma ansikten dag efter dag, rörde sig

på samma ställen. Ingen hade förundrat sig över en man med ett snävt revir.

I dag är världen öppen, på några timmar är man i Katalonien. Samtidigt finns världen i den egna familjen, en värld fylld av främlingar bakom blott några knapptryckningar på datorn. I den här korselden lever Kaj Hedman, i de olika friheternas korseld. I att vara fysiskt bunden som en 1700-talstorp, bunden vid sin lilla lott. Detta medan ingen annan är det. Samtidigt finns hela världen där, på hans iPad. Är det då något att undra över att han blivit beroende av den?

Kaj Hedman ägnar in-te orsakerna till sin situation många ord, vilket kan vara irriterande för en läsare som inte bekantat sig med hans tidigare produktion, framför allt *Panikboken* från år 2003. Kanske beror det på att han sedan länge är uppgiven, helt införstådd med att den förbannelse han drabbats av kommer att vara livet ut och att det enda som är möjligt är att dämpa ångesten så mycket att han kan leva så som han gör: kringskuret, smått, men ändå i kontakt med andra människor.

Ändå är det här inte en bok utan hopp, det är en bok om en mycket seg person. Jag skulle rent påstå att Hedman har andlig spänst. Halvt förlamad av ångest lever han ett mycket mer meningsfullt liv än många som vågar åka till Timbuktu.

■ SOFIA TORVALDS

KAJ HEDMAN fångar läsarens intresse med sin ärlighet och stilistiska förmåga. FOTO: ARKIVBILD

Runar Eldebo
Den tid vi fick
– Om att älska och förlora en far
Tankar om att hedra och kanske även älska sin pappa.

Inbunden, Libris

13⁰⁰

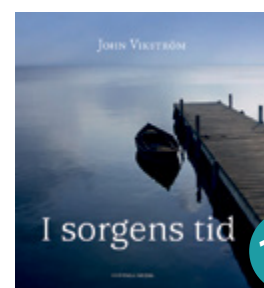
Martin Lönnebo
Tröstens trädgård
Vägledning för den som bär på besvikelse.

Inbunden, Fontana Media

16⁹⁰

Tröstande gemenskap

Läsning i stunder av saknad

John Vikström
I sorgens tid
Reflektioner över hur nya landskap småningom kan öppna sig för den som sörjer.

18⁹⁰

Inbunden, Fontana Media

Hus & Hem

SB Gräv Kaivuu

Stefan Berglund
050-5386966

Husgrunder,
dräneringar, avlopp,
gårdsplaneringar,
stensättningar,
muddring från
ponton m.m.

KONTAKTOR OY AB

Sähköasennuksia / Myymälä • Elinviihtö / Butikk
(06) 317 7900

Kiinteistöväilyty
Fastighetsförmedling

www.nymanlkv.fi

- Fastighetsvärderingar
- Köpebrev
- Bouppteckningar
- Arvsskiften
- Bolagsbildningar
- Offentligt köpvtne
- Kiinteistöarviointit
- Kauppakirjat
- Perunkirjoitukset
- Perinnönjaot
- Yhtiön perustamiset
- Julkinen kaupanvahvistaja

Magnus Nyman
0400 535 492
magnus@nymanlkv.fi

Greger Martell
0440 423 755
greger@nymanlkv.fi

MAGNUS NYMAN AFM-LKV Ab Oy
02-423 755

Nytt kök på en dag!

Att förnya köket
behöver inte
kosta mycket!
Byt till fina nya
köksluckor och
-lådor så får du ett
förnyat kök
på bara en dag!

Boka ett
kostnadsfritt
hembesök
0400-215182

HärjedalsKök

www.harjedalskok.fi

Samuel Häggman 0400-215 182
samuel.haggman@harjedalskok.fi

Nybyggnad och renoveringar,
tapetsering och kakelarbeten

Boes Ravall

Tel. 06-867 5418, gsm 0400-884 963, Terjärv

STEFAN EKHOLM

BYGGTJÄNST AB

- Bygger nytt, renoverar och inreder
- Monterar stockhus och villor
- Våtrums-certifikat
- Grävarbeten med minigrävare, även uthyrning

Solvägen 693 b, 65410 Sundom
byggjanst.stefan.ekholm@netikka.fi

Stefan 0500 560 419
Jonas 050 309 3045

Fraktfritt denna månad!

Kan inte kombineras med andra erbjudanden

Kölvägen 10, Bosund
Tfn 050 491 8409
info@benkryst.com
www.tiilirakenne.fi

Benkryst

**Högklassiga
RADHUSBOSTÄDER
i centrum av Malax**

Malmgränd 2 / IRIS I

2 st. 3R+K+b biltaksplats 73,5m² 167.000€
2st 2R+K+b biltaksplats 47,5m² 114.000€

Toppenläge, terrass i sydväst
Hög standard
All service på gångavstånd
Möjlighet att påverka ytmaterialet

Ring för närmare information: tel. 0500-263 007
STIG DAMSTÉN byggkonsult kb
rak.konsult kb

NYA RADHUS I KVEVLAX - INVID KOSKÖVÄGEN

Bo Ab Ahlbacken 3
Priser fr. 134.500€ 2r+k
Beräknad inflyttning sommaren 2016
FÖRSÄLJARE: Prima Fastigheter Ab
tel. 0400 210 335
BYGGARE: Byggtjänst G West Ab

PRIMA AFM
Handelsplanaden 16E

PRIMA FASTIGHETER AB
Dan Örndahl tel. 0400-210 335

www.primafastigheter.fi (eller Etuovi.com)

**FÖRHANDSMARKNADS-
FÖRING**

ENNAKKOMARKKINOINTI

**Bostads
Ab Korsholms
Kvevländervägen 4
As Oy**

RUMSFÖRDELNING HUONEISTOJAKAUMA	STORLEK KOKO	PRIS HINTA
1r+kv+(b)/1h+kk+(s)	23.0-31.0 m ²	86.000-119.000
2r+kv+b/2h+kk+s	46.5-50.0 m ²	151.000-166.000
3r+k+b/3h+k+s	67.0-70.0 m ²	216.000- 229.000
4r+k+b+kv/4h+k+s+kh	90.5-93.0 m ²	332.000
förråd/varasto	11.0-19.5m ²	7.000-11.000
bilgarage/autotalli		12.000
biltak/autokatos		5.000
bilplats/autopaikka		1.000

RAKENTAA-BYGGGAR
TOMKNIP

Tilläggsuppgifter/Lisätietoja
Tom Knip gsm 0500-560227,
tom.knip@tomknip.com

Förhandsmarknadsföring

**BOSTADS AB NÄRPES
ÅKERSGRÄNDEN 13**

SanCon
www.sancon.fi

Högkvalitativa lägenheter till låga boendekostnader
på egen, fin tomt i centrala Näsby
Planerad byggstart våren 2016

Vi tar emot reserveringar

Peter Rosenholm 040-487 0082
Mikael Kauppila 040-487 0083
www.sancon.fi

Mer information fås från oss eller Närpes
Sparbanks kontor i Näsby

BOSTADSTYPER

2 st 3(4) r + k + b	95 m ²
4 st 3 r + k + b	76,5 m ²
1 st 3 r + k + b	65 m ²
2 st 3 r + k + b	64,5 m ²
2 st 2 r + k + b	60 m ²

Huvudplanerare och huvudentreprenör
Oy SanCon Finland Ab, Stationsvägen 12, 64200 Närpes

RS Bank
Närpes Sparbank

LINDY

made in skaftung

Måttbeställda fönster och dörrar
till alla byggprojekt.
Även montering.

Ikkunoita ja ovia mittatilaustyönä
kaikkiin rakennusprojekteihin.
Myös asennus.

Thomas Lindberg
Västraändsvägen 180
64480 Skaftung
thomas@lindy.fi
(06) 222 9321, 044 516 8689
www.lindy.fi

CE

UR EVANGELIET

”Saliga de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, de skall bli mättade.”

Läs mera i Matt. 5:1–12

OM HELGEN

Ett tack till dem som gått före

Under allhelgonadagen minns vi dem som gått före oss. Sedan år 855 har kyrkan firat en särskild fest för de helgon som inte har en egen högtidsdag.

I vår kyrka lägger man tyngden på den andra halvan av helgen: Vi minns de släktingar och vänner som inte längre finns bland oss på jorden. På lördag kväll lysas kyrkogårdarna upp av ljus i hundratal. I Finland började man tända ljus på gravarna så sent som på 1920-talet och traditionen tog fart på allvar i samband med kriget. Numera är den en av våra allra populäraste kyrkliga traditioner.

RUNT KNUTEN

”Vi inleder med en promenad på gravgården, ta med ficklampa eller lykta.”

Barnvänlig allhelgonagudstjänst söndag kl. 17 i S:t Olofs kapell i Karis.

I ANSLUTNING TILL BOKKALASET 2015

Litterär
HÖGMÄSSA

Söndag 8.11 kl. 10
Ekenäs kyrka
Predikan av Hilikka Olkinuora

Identitet ANNORLUNDA

Torsdag 5.11 kl. 19
Ekenäs församlingshem
TEMAKVÄLL KRING ANNORLUNDASKAP I RELATION TILL RELIGION OCH LIVSÅSKÄDNING
Medv. Maria Björkgren-Vikström, Patrik Hagman, Mathias Rosenlund, Ann-Sofi Storbacka. Moderator Anders Lindström

EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Robin Norrback 044 027 0293, robin.norrback@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN ALEXANDRA ÄNG

ILLUSTRATION: MATILDA EKMAN

På samma väg

DET STÅR ett ljus på bordet. Bredvid ljuset står ett fotografi med en bild som säger mer än tusen ord. Ljuslåg darrar försiktigt. Nästan som om den förstod att det är del av en helig stund. Ljuset, fotografiet och vi som sitter där omkring – och Han, han som är större än liv och död, är också där. Vi delar minnen och berättelser. Vi minns och skrattar. Vi blir påmind om hur vishet kan ta sig uttryck. Eller kanske hur kärleken till nästan, och tjänande, kan ta sig uttryck. Vi inser att stunden är helig. Där bland minnen, känslor av sorg, kanske tacksamhet, finns också en känsla av nåd, frid och helighet.

Samma känsla kommer krypande när man går till en speciell grav eller minnessten – eller varför inte hemma – tänder ljus för att hedra och minnas. Där framför stenen med ljuset i handen och alla känslor och minnen på insidan så händer det – saknaden kantas av något större. Man bara vet att Han är där. Han är där som länken mellan liv och död.

PÅ GRAVGÅRDEN finns det så många stenar med namn. Stenar som vi oftast bara passerar. Vi vet vart vi ska. För just för dig och just för mig finns det speciella namn och stenar som vittnar om så mycket mer än bara namn och levnadsår. Vi ser det som ingen annan kan se. Vi ser minnen, kanske är det minnen av godisaskar med lilla My på, lyssnande öron och rödvinbärsbuskar. Eller minnen som gör ont, minnen som man inte riktigt vet vad man ska göra av. Eller kanske är det ett helt liv som spelas upp för ens inre.

Det är i de stunderna som vi påminns särskilt om att någon faktiskt har gått livsvägen före oss. Deras liv har varit kantade med bättre och sämre stunder, gott och ont och allt där emellan – precis som mitt liv. Deras liv och den gemenskap som vi fick dela när de ännu vandrade här får ge min livsvandring näring. Deras liv får inspirera och sporra mig på vandringen. Och de minnen som är svåra får jag vara viss om att också ryms i den hand som bär allt. Med på deras livsvandring har Gud vandrat. Samma Jesus som gick med dem alla dagar vandrar också med mig. Jag är del av gemenskapen – de heligas gemenskap, den gemenskap som sträcker sig bortom döden där Han som är Liv står i centrum. Han vandrade med dem, ledde deras liv och Han vandrar också med mig och skapar den gemenskap som sträcker sig längre än vi kan se och förstå.

Alexandra Äng är församlingspastor i Finström-Geta församling.

#bönetwitter

”Tack Gud för att du är liv, ljus och gemenskap. Vittna alltid om det för mig.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter
Veckans tweet är skriven av Alexandra Äng.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 65:23–25

ANDRA LÄSNINGEN
Upp. 22:1–5

EVANGELIUM
Matt. 5:1–12

Alla helgons dag. Temat är ”De heligas gemenskap”.

PSALMFÖRSLAG

298, 129, 435, 295 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almquist.

I KLARSPRÅK

Parentation är ett högaktuellt ord under allhelgonahelgen. När vi talar om parentation i kyrkliga sammanhang handlar det om att man i samband med en gudstjänst (eller i form av ett enskilt evenemang) samlas för att minnas dem som gått bort under året. Man läser upp namnen på de församlingsmedlemmar som dött sedan senaste allhelgona och tänder ett ljus för var och en av dem.
Källa: Wikipedia.

KALENDERN 30.10–5.11

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND Pargas församlingsdistrikt:
Lö 31.10. kl 10: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning för de under året avlidna, Heikkilä, Lehtonen. – kl 18: Alla helgons dags kvällskonsert i kyrkan med Pargas kyrkokör under ledning av Hanna Lehtonen, Brita Holmström, piano, Johanna Schwela, violin, Tomi Sato-maa, orgel.
Sö 1.11. kl 12: Högmässa i kyrkan, Wikstedt, Lehtonen.
On 4.11. kl 18: Veckomässa i kyrkan, Wikstedt, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Lö 31.10. kl 18: Alla helgons dags gudstjänst i kyrkan med ljusständning till minnet av dem som dött sedan senaste alla helgons dag, Granström, Taulio. Körsång.
Sö 1.11. kl 11: Högmässa i kyrkan, Granström, Taulio.
Korpo kapellförsamling:
Lö 31.10. kl 18: Alla helgons dags gudstjänst i kyrkan med ljusständning för de avlidna, Killström, Granlund.
Sö 1.11. kl 15: Gudstjänst med ljusständning i Norrskata kyrka, Killström, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
Sö 31.10. kl 11: Alla helgons dags gudstjänst i kyrkan med ljusständning för de avlidna, Heikkilä, Heikkilä. Mariakören medverkar.
Iniö kapellförsamling:
Lö 31.10. kl 11: Alla helgons dags gudstjänst i kyrkan, Vuola.

JOMALA
Lör 31.10. kl. 11: Högmässa K Danielsson, E-H Hansen
Sön 1.11. kl. 18.00: Sångar om himlen E-H Hansen
Ons 4.11. kl. 18.00: Planering inför missionsbasaren den 6.12. Alla välkomna!

MARIEHAMN
30.10 Musikafon och andakt: kl. 18.30 i Begravningskapellet, M P, J D, Kjell Frisk – klarinett.
31.10 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, J-E K, J D, Carmen Dea Vokalensemble.
Bokutgivning: ”Ljus över gravgården” kl. 14–17 i församlingshemmet, Folke Wikström, Jerker Örnans. Servering.
Finskmässa: kl. 14 i S:t Märten, Sirkka Liisa Enqvist, J D. Kyrkkaffe.
Parentation: kl. 18 i S:t Görans, M W, A L, Himmaliv.
01.11 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, M P, J D, ä Austrvegog. Kyrkkaffe.
Konsert kl. 16.30 i S:t Görans, Gabriel Fauré Requiem med damköreerna Magnificat och Cantores Sofiae (Sthlm).
05.11 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans, M P, G K.
Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet. Pris: 5€.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ
Fredag 30.10 kl. 19.00: Kvällsmässa i Vårdö kyrka. Juanita Fagerholm-Urch, Kent Eriksson, Kati Juntunen.
Alla helgons dag: 31.10 kl. 11.00 Högmässa i Sunds kyrka. Juanita Fagerholm-Urch, Kent Eriksson, Kati Juntunen.
Söndag 01.11: kl. 13.00 Nattvardsgudstjänst på Tallgården, Sund. Juanita Fagerholm-Urch, Kent Eriksson.
Kl. 15.00: Nattvardsgudstjänst på Strömögården, Vårdö. Juanita Fagerholm-Urch, Kent Eriksson.
<http://sund-vardoforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
Fre 30/10 15.30: Handkraft för ungdomar i Församlingshemmet.
Lö 31/10 11.00: Allhelgonagudstjänst med ljusständning för församlingsbor som jordfästs sedan senaste allhelgona i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm, Kyrkokören. Om ljusständning önskas för andra än Korsnäs församlingens medlemmar, vänligen kontakta

andra sörjande. Anmälningar och information; tf. församlingspastor Pär Lidén 040-341 74 63/par.liden@evl.fi eller diakon Eija Grahn 040-341 74 67/eija.grahn@evl.fi

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND
31.10 (lö) Alla Helgons dag:
Högmässa kl 12
Ljuständning för de under året döda
Kransnedläggning i minneslund.
Ingemar Johansson, Kerstin Olsson
1.11.23 sö e pingst:
Nattvardsgudstjänst på Hammargården kl 13. Ingemar Johansson

JOMALA
Lör 31.10 kl. 11: Högmässa K Danielsson, E-H Hansen
Sön 1.11 kl. 18.00: Sångar om himlen E-H Hansen
Ons 4.11 kl. 18.00: Planering inför missionsbasaren den 6.12. Alla välkomna!

MARIEHAMN
30.10 Musikafon och andakt: kl. 18.30 i Begravningskapellet, M P, J D, Kjell Frisk – klarinett.
31.10 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, J-E K, J D, Carmen Dea Vokalensemble.
Bokutgivning: ”Ljus över gravgården” kl. 14–17 i församlingshemmet, Folke Wikström, Jerker Örnans. Servering.
Finskmässa: kl. 14 i S:t Märten, Sirkka Liisa Enqvist, J D. Kyrkkaffe.
Parentation: kl. 18 i S:t Görans, M W, A L, Himmaliv.
01.11 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, M P, J D, ä Austrvegog. Kyrkkaffe.
Konsert kl. 16.30 i S:t Görans, Gabriel Fauré Requiem med damköreerna Magnificat och Cantores Sofiae (Sthlm).
05.11 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans, M P, G K.
Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet. Pris: 5€.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

MARIEHAMN
30.10 Musikafon och andakt: kl. 18.30 i Begravningskapellet, M P, J D, Kjell Frisk – klarinett.
31.10 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, J-E K, J D, Carmen Dea Vokalensemble.
Bokutgivning: ”Ljus över gravgården” kl. 14–17 i församlingshemmet, Folke Wikström, Jerker Örnans. Servering.
Finskmässa: kl. 14 i S:t Märten, Sirkka Liisa Enqvist, J D. Kyrkkaffe.
Parentation: kl. 18 i S:t Görans, M W, A L, Himmaliv.
01.11 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, M P, J D, ä Austrvegog. Kyrkkaffe.
Konsert kl. 16.30 i S:t Görans, Gabriel Fauré Requiem med damköreerna Magnificat och Cantores Sofiae (Sthlm).
05.11 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans, M P, G K.
Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet. Pris: 5€.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
Fre 30/10 15.30: Handkraft för ungdomar i Församlingshemmet.
Lö 31/10 11.00: Allhelgonagudstjänst med ljusständning för församlingsbor som jordfästs sedan senaste allhelgona i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm, Kyrkokören. Om ljusständning önskas för andra än Korsnäs församlingens medlemmar, vänligen kontakta

pastorskansliet, tel. 044-4101800.
Sö 1/11 11.00: Högmässa i Molpe bykyrka, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.
Må 2/11 13.00: Korsbäck missionsförening i Byagården.
Ti 3/11 13.00: Taklax missionssy-förening i Bönehuset.
Ti 3/11 19.00: Träffpunkt i Taklax bönehus.
On 4/11 13.00: Silvergruppen i Församlingshemmet. Gäst: Dagmar von Tyska-Uthardt. Sång av Silver Sisters.
To 5/11 13.00: Molpe missionssy-förening i Bykyrkan.
To 5/11 18.30: Kyrkofullmäktige sammanträder i Strandhyddan.
Fre 6/11 18.30: Fredagscafé för kvinnor. Gäst Gunilla Teir.

KRISTINESTAD kristinestadssvenska församling. if Musikandakt inför allhelgona: fr 30.10 kl 19 i Åsändans begr.kapell, Saarinen, Martikainen, Jörgen Rönberg violin
Andakt inför allhelgona: fr 30.10 kl 19 i Tjock begr.kapell, Lövdahl, Nilsson
Gudstjänst med parentation: lö 31.10 kl 10 i L:fjärds kyrka, Lövdahl, Martikainen, kyrkokören, Erica Norrback, piano. Kl 12 i K:stad, Saarinen, Nilsson, kyrkokören. Kl 18 i Sideby, Norrback, Nilsson, Glädjedropparna. För skjuts ring Hellman 0400-763325
Samling för unga vuxna: lö 31.10 kl 20 i Magasinet. Bibelsamtal och bön. Norrback
Högmässa: sö 1.11 kl 10 i L:fjärd, Saarinen, Martikainen
Knattekyrka: sö 1.11 kl 12 i K:stad, Daniel, Olle, dagklubben
Missionsstugan: on 4.11 kl 12.30 i K:stads förs.hem
Pensionärsamling: to 5.11 kl 11 i Sideby, Lars Nisula, Siv Hellman. Transport från Ömossa kl 10.30 och Henriksdal kl 10.20
Församlingsafton: lö 7.11 kl 19 i Sideby
Pärbandet: fr 13.11 kl 19 i L:fjärds förs.hem. Anmäl senast 10.11 till Anna-Lisa 040-5277611 eller past.kansliet 06-2211073

KRISTINESTAD kristinestadssvenska församling. if Musikandakt inför allhelgona: fr 30.10 kl 19 i Åsändans begr.kapell, Saarinen, Martikainen, Jörgen Rönberg violin
Andakt inför allhelgona: fr 30.10 kl 19 i Tjock begr.kapell, Lövdahl, Nilsson
Gudstjänst med parentation: lö 31.10 kl 10 i L:fjärds kyrka, Lövdahl, Martikainen, kyrkokören, Erica Norrback, piano. Kl 12 i K:stad, Saarinen, Nilsson, kyrkokören. Kl 18 i Sideby, Norrback, Nilsson, Glädjedropparna. För skjuts ring Hellman 0400-763325
Samling för unga vuxna: lö 31.10 kl 20 i Magasinet. Bibelsamtal och bön. Norrback
Högmässa: sö 1.11 kl 10 i L:fjärd, Saarinen, Martikainen
Knattekyrka: sö 1.11 kl 12 i K:stad, Daniel, Olle, dagklubben
Missionsstugan: on 4.11 kl 12.30 i K:stads förs.hem
Pensionärsamling: to 5.11 kl 11 i Sideby, Lars Nisula, Siv Hellman. Transport från Ömossa kl 10.30 och Henriksdal kl 10.20
Församlingsafton: lö 7.11 kl 19 i Sideby
Pärbandet: fr 13.11 kl 19 i L:fjärds förs.hem. Anmäl senast 10.11 till Anna-Lisa 040-5277611 eller past.kansliet 06-2211073

KRISTINESTAD kristinestadssvenska församling. if Musikandakt inför allhelgona: fr 30.10 kl 19 i Åsändans begr.kapell, Saarinen, Martikainen, Jörgen Rönberg violin
Andakt inför allhelgona: fr 30.10 kl 19 i Tjock begr.kapell, Lövdahl, Nilsson
Gudstjänst med parentation: lö 31.10 kl 10 i L:fjärds kyrka, Lövdahl, Martikainen, kyrkokören, Erica Norrback, piano. Kl 12 i K:stad, Saarinen, Nilsson, kyrkokören. Kl 18 i Sideby, Norrback, Nilsson, Glädjedropparna. För skjuts ring Hellman 0400-763325
Samling för unga vuxna: lö 31.10 kl 20 i Magasinet. Bibelsamtal och bön. Norrback
Högmässa: sö 1.11 kl 10 i L:fjärd, Saarinen, Martikainen
Knattekyrka: sö 1.11 kl 12 i K:stad, Daniel, Olle, dagklubben
Missionsstugan: on 4.11 kl 12.30 i K:stads förs.hem
Pensionärsamling: to 5.11 kl 11 i Sideby, Lars Nisula, Siv Hellman. Transport från Ömossa kl 10.30 och Henriksdal kl 10.20
Församlingsafton: lö 7.11 kl 19 i Sideby
Pärbandet: fr 13.11 kl 19 i L:fjärds förs.hem. Anmäl senast 10.11 till Anna-Lisa 040-5277611 eller past.kansliet 06-2211073

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi
Närpes
Fr 30.10 kl 18: Internationell samling i förs.hemmet. Program o servering. Ingvesgård, Wallin, S.Lindén.
Lö 31.10 kl 12: Högmässa med parentation, gästpred. Peter Thylin, Ingvesgård, S.Lindén, S:ta Maria församlingsskolor.
Lö 31.10 kl 18: Orgelmeditation i allhelgonatid i kyrkan, S.Lindén.
Sö 1.11 kl 12: Gemensam finskspråkig högmässa, gästpred. Martti Vähäkangas, Ingvesgård, S.Lindén, S:ta Marian kuoro.
Sö 1.11 kl 18: Allhelgonasamling i Luthergården, Lars Nisula, Laudate, S.Lindén.
Ti 3.11 kl 18: Samling för besöksvännerna i förs.hemmet, Johanna Juthborg, Ingvesgård, Wallin.
To 5.11 kl 13: Dagssamling i Böle bystuga, Wikström.
Övermark
Fr 30.10 kl 13: Samling i förs.hem-

Musikskolan jubilerade med sångspel

Hela detta år firar Korsholms församlings musikskola sitt 50-årsjubileum.

Jubileet kulminerade under veckoslutet 10-11 oktober. Då framfördes vid två tillfällen det nyskrivna sångspelet *Jeriko*. **Lars Huldén** har skrivit texten och **Markus Fagerudd** har komponerat musiken. Huldén har tagit fasta på några händelser i både Gamla och Nya testamentet där Jeriko haft en framträdande roll.

Vid framförandet deltog närmare 200 personer under ledning av maestron och musikskolans grundare **Rainer Holmgård**. Korister från alla församlingens körer, förutom de allra yngsta, deltog. Körerna och kammarorkestern hade övat in verket under ledning av Rainer Holmgård och församlingens kantorer **Susanne Westerlund** och **Ann-Christine Nordqvist-Källström**. Verket hade en mångsidig orkestrering och därför utökades kammarorkestern bland annat med slagverk och blåsar.

Solisterna, av vilka flera har sina rötter i musikskolan, fick också agera efter **Elin Smedlunds** sceniska anvisningar. Solister var **Frank Berger**, **Kristoffer Streng**, **Ulrika Berg**, **Susanne Westerlund**, **Niall Chorell** och **Sören Lillkung**. Körens små rörelser och solisternas agerande gjorde att sångspelets innehåll och budskap nådde bättre fram.

Vi sångare var ökenvandrare, vi hörde hur Jerikos murar föll och hur staden byggdes upp på nytt. Vi träffade Elia och Elisha, Sackaios, barnen och Jesus. Vi kunde

SÖREN LILLKUNG sjöng tillsammans med korister i alla åldrar. FOTO: GUN-BRITT HAMMARSTRÖM

NÄRMARE 200 personer deltog i framförandet av *Jeriko*. FOTO: GUN-BRITT HAMMARSTRÖM

de följa med hur vattnet i Jordan följde naturens växlingar. Verket avslutades med en psalm där vi sjöng om målet

för vår färd, Jerusalem. Många körsångare har berättat om hur fraser och melodislingor efteråt evnäst

dykt upp i huvudet. Än hör jag det fördömande: *Han går hem till en oren!*, än Jesu ord: *Rättvisa? Vem har talat om rättvisa? Jag talar om kärlek!* Vi har än en gång fått uppleva något väldigt fint och värdefullt i min församling. **KERSTIN LÅNG**

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsam, rökfri juristikstuderande från Jakobstad önskar hyra bostad i Stockholm. Allt beaktas. Tfn: 0504139332

Jag är en lugn och skötsam gymnasielärare som söker en rymlig etta eller tvåa i centrala Hfors. 0405600830/Daniel

UTHYRES

Ett rum i delad lägenhet på Arkadiagatan i Helginfors centrum uthyres för 12 månader. För mer information kontakta Sini Sundqvist 0500 607980

DOMKAPITLET

VÄNLIGEN NOTERA: Domkapitlet i Borgå stift är stängt 21.12.2015 - 3.1.2016.

Församlingsspastorn i **Korsholms svenska församling Rune Lindblom** har beviljats tjänstledighet 1.12.2015 - 31.5.2016 och förordnats för samma tid att sköta församlingsspastorstjänsten i **Kvevlax församling**.

Församlingsspastorn i **Korsholms svenska församling Emilia Kuni** har förordnats att sköta församlingsspastorstjänsten i samma församling 1.12.2015 - 31.5.2016.

Kaplanen i **Vasa svenska församling Siv Jern** har beviljats tjänstledighet 1.1 - 30.4.2016.

Församlingsspastorn i **Kristinestads svenska församling Daniel Norrback** har beviljats tjänstledighet 1.1 - 31.12.2016 och förordnats för samma tid att sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling.

LEDIGA TJÄNSTER

Vasa kyrkliga samfällighet ledigförklarar tjänsten som

CHEF FÖR BEGRAVNINGSVÄSENDET

Behörighetsvillkoren för tjänsten är högre högskoleexamen eller yrkeshögskoleexamen inom trädgårdsbranschen eller slutexamen från trädgårdsinstitut samt arbetserfarenhet inom begravningsväsendet som kan anses tillräcklig, kännedom om förvaltning och ekonomi samt utmärkta skriftliga och muntliga kunskaper i finska språket och nöjaktiga skriftliga och muntliga kunskaper i svenska språket. Till tjänsten som chef för begravningsväsendet kan väljas en konfirmerad person som hör till evangelisk-lutherska kyrkan.

Det är gemensamma kyrkorådet som anställer och entledigar chefen för begravningsväsendet. Kyrkliga samfällighetens ekonomidirektör är närmaste chef.

Tjänsten besätts 1.4.2016 eller enligt överenskommelse. Den som väljs till tjänsten bör för tjänsten skall tillträdas förete ett godtagbart läkarintyg över sitt hälsotillstånd. Vid besättande av tjänsten tillämpas en provotid om sex månader.

Tjänstens avlöning är enligt kravgrupp 603.

Ansökningarna, som riktas till Vasa kyrkliga samfällighets gemensamma kyrkoråd, bör inlämnas **senast 20.11.2015 kl. 16.00** till församlingarnas ekonomikontor Skolhusgatan 26, PB 78, 65101 VASA. Till ansökan bör bifogas meritförteckning eller motsvarande samt kopior av intyg. Ansökningshandlingarna returneras inte.

Förfrågningar besvaras av ekonomidirektör Nils-Eric Sahlström eller av chefen för begravningsväsendet Pekka Mäkinen, tfn (06) 3261 211.

Böcker i nätet allkristet.fi
Och i vänstäderna Karleby & Jakobstad

**FINLANDSSVENSKA
SÅNG- OCH MUSIKFESTEN
KARLEBY 10-12.6.2016**

Välkommen att titta in på församlingarnas nya webbsidor

esseforsamling.fi
jakobstadssvenskaforsamling.fi
pedersoreforsamling.fi
purmoforsamling.fi
&
pnks.fi
eller pedersorenejdensforsamlingar.fi

KUNGÖRELSER

Besittningsrätten till vissa gravplatser

på Helsingfors kyrkliga samfällighets begravningsplatser (Sandudd, Furumo, Brändö, Malm, Månsas och Östersundom) löper ut vid utgången av år 2016.

Eftersom kontaktuppgifterna till gravrättsinnehavarna och de anhöriga delvis inte uppdaterats kan vi inte nå dem alla per brev. Därför har följande meddelande fästs på alla de gravar vars besittningsrätt löper ut:

KUNGÖRELSE

Rätten till denna grav går enligt avtalet ut den 31 december 2016. Om gravrättsinnehavaren vill förlänga gravrätten kan han före den 30 juni 2017 ingå ett nytt avtal med centralregistret för Helsingfors kyrkliga samfällighet, adress: Tredje linjen 22 B, 00530 Helsingfors, tfn. (09) 2340 6001, e-post: helsinki.hautapalvelut@evl.fi.

Om avtalet inte förnyas inom den utsatta tiden, återgår graven och minnesvården i Helsingfors kyrkliga samfällighets ägo. Om ni vill, kan ni dock avlägsna gravvården innan den ovan nämnda fastställda tiden löpt ut.

Helsingfors kyrkliga samfällighet

Upplev varen 2016 i **ISRAEL**
Kom med på Församlingförbundets innehållsrika och oförglömliga resa till Israel 6-13 mars 2016!

En resa till Israel är en stor upplevelse. Vandra i Jesu fotspår på Via Dolorosa, skriv en bönelapp vid Klagomuren, bada i Döda havet, ta en båttur på Gennesarets sjö, se herdarnas äng i Betlehem...

Pris: 1370 € (+ utflyktspaket ca 300 €)

I priset ingår: flyg med Finnair Helsingfors-Tel Aviv-Helsingfors, logi i dubbelrum, 3 nätter i Tiberias, 4 nätter i Jerusalem i 4-stjärniga hotell, frukostbuffé och middag alla dagar.

Arrangör: Församlingsförbundet & Toiviomatkat
Information: verksamhetsledare Kalle Sällström
050-3562 475, kalle.sallstrom@forsamlingsforbundet.fi.

INKAST MONICA VIKSTRÖM-JOKELA

Jobbigt gudliga allihopa

– HUR VAR det nu igen, är laestadianer kristna?

Jag ställer behärskat ner kaffemuggen och tittar på mitt vuxna barn.

– Men snälla vän! Kommer du inte ihåg?

Jag drar en kortfattad släkthistoria: Hela din pappas kyrkliga släkt i Lappland var ju laestadianer, fast de såg sig tvungna att lämna rörelsen på 60-talet. Mummi brukade ju berätta om hur jobbigt det kändes för dem, som att förlora en del av sig själv. Och din morfarsmor, hon kom från en laestadiansk släkt. Fast hon slutade vara med där när hon gifte sig.

– Jaha. Så alla har varit med där och alla har stuckit?

– Det var inte min poäng!

Plötsligt vill jag försvara en rörelse som jag bara känner ytligt. Jag berättar att laestadianismen faktiskt i sin begynnelse var en rörelse med kvinnliga predikanter och ledargestalter, jag talar om samhörighet och identitet så att kaffet skvalpar i muggen.

Efteråt tänker jag: Undra på! Undra på att man gång på gång blir häpen över den totala okunskap om olika kristna samfund och rörelser som man stöter på hos för övrigt allmänbildade människor. Om inte jag själv med min kyrkliga bakgrund har lyckats förmedla mer än så!

SOM UNG FRILANSREDAKTÖR på Söndagsöppet jobbede jag i ett kontorslandskap med det dåtida samhällsmagasinet redaktion bakom skärmen. Spjutspetsredaktörer alltså. Men så fort de skulle behandla något som nuddade kyrka eller religion stönades det genom skärmarna:

– Nu måste vi hitta nån sån där guuudlig igen!

Gudlig, det var precis vad som helst från evangelisk-luthersk till baptister till Livets ord. Samma smörja alltihop, liksom. Och jag minns att jag tänkte: Hur kan människor som är så bildade vara så obildade?

Eller ta det där med att fullt tänkande människor skriver ut sig ur kyrkan när ordföranden för Kristdemokraterna säger något som gör dem arga. Det är ju lika logiskt som att skriva ut sig ur Sibbo Vargar om man blir arg på idrottsministern!

JAG TROR FAKTISKT att om vi som är aktiva kristna skulle inse hur otroligt litet de flesta vi möter vet eller bryr sig om skillnaderna mellan olika kristna trosinriktningar, så skulle vi sluta ödsla krafter på interna dispyter och fokusera på vad vi har gemensamt i stället. Nu finns det ett större behov av att sätta tid och tanke på att öppna en dialog med dem som lever i en gudsrelation under en annan religions kapp. Kristen ekumenik är viktig, men våra interna skillnader är irrelevanta i ett större perspektiv. Det gäller förstås speciellt oss som faktiskt hör till samma kyrka, vare sig vi är allmänt folkkyrkliga, laestadianer, evangeliska eller regnbågsmässfirare. Gudliga är vi ju allihopa – och det är en underbar utgångspunkt!

Monica Vikström-Jokela är redaktör, författare och regissör.

FORTPLANTNING FÖRÄLDRASKAP

Vi är civiliserade människor

En hurudan värld vill samkönade par ha? undrar Curt Möuts i KP 22.10.2015.

Rimligtvis en sådan där det kristna budskapet, och även andra budskap, styrs av kärlek och respekt. Och kunskap. Carl von Linné beskriver redan för 250 år sedan hur naturen fungerar – blommor och bin – i sina detaljerade visualiseringar av väldigt olika sorters fortplantningsformer, speciellt bland de ståndarbeklädda och pistillbärande levande organismerna. Där finns en mångfald av förökningssystem. Likaså vet vi att så är i djur-

”För oss kristna är kärleken lagens uppfyllnad. Kärleken är det yppersta budet, även när det gäller naturlagarna.”

världen. Och i människovärlden. Att man är en person med ett fungerande han- eller honkön är ingalunda ett villkor för att vara en bra förälder, bara för att livmodern är ständigt fruktbar eller lemmen

alltid aktiv – vilket förresten inte ens är möjligt. Man kan inte heller säga att heterosexuella par under historiens gång har tagit sitt fortplantningsansvar ständigt på allvar, eftersom det finns så många oönskade barn, bortadopterade barn, barn som misshandlas i sina heterofamiljer, sexuellt våld och överbefolkning. Så jag låter Curts fråga gå tillbaka till herr Möuts själv, en hurudan värld vill du ha? En sådan där alla barn som blir till är önska- och välkomna, eller en värld som hyllar den he-

terosexuella befruktande akten som en avgud utan att beakta att den verkliga kvaliteten i föräldraskapen kommer ur helt andra värderingar och helt andra förmågor? För oss kristna är kärleken lagens uppfyllnad. Kärleken är det yppersta budet, även när det gäller naturlagarna. Vi är kulturellt civiliserade människor med andra värderingar än att skruven ska i muttern jämt och ständigt utan urskiljning.

MONIKA PENSAR
RegnbågsMissionen

SAMKÖNADE PAR

Acceptera homosexuella

Till Curt Möuts (KP 43): Nej, ”regnbågsfolket” är inte ute efter att göra jorden till ett månlandskap. Deras mål är nämligen inte att alla människor (och djur och växter) ska bli homosexuella och sluta fortplanta sig. De vill att de som är homosexuella ska accepteras som de är, men de har som regel ingenting emot att de flesta andra människor är heterosexuella och producerar barn på traditionellt sätt.

Det har tydligen också undgått dig att samkönade par faktiskt kan få – och får – barn med moderna metoder. Enligt din logik borde alltså katolska präster och andra frivilligt barnlösa personer vara ett större hot mot människosläktets fortbestånd än homosexuella.

JANINA ANDERSSON
Åbo

VALSYSTEM ÅSIKTER

Åsiktlistor främjar demokratin

Vi kritiserar inte väljarna i stiftet för att ha valt fel, som Stig Kankkonen påstår i KP 22.10. Vi är kritiska mot att kandidatnomineringen sker i det fördolda, att listorna inte företräder olika åsikter och att många väljare inte utnyttjar sin rösträtt.

Kyrkans proportionella valsystem har övertagits från de politiska valen, där partier ställer upp kandidatlistorna. I proportionella val står valet i första hand mellan listor, i andra hand mellan enskilda kandidater. Därför vore det viktigt att listorna också i kyrkliga val skulle bygga på åsikter och öppet redovisa vad de står för i olika frågor. Då kan-

”Då kandidaterna på en lista kan ha motsatta åsikter, går många väljares röst till en kandidat vars åsikter de inte delar.”

didaterna på en lista kan ha motsatta åsikter, går många väljares röst till en kandidat vars åsikter de inte delar. Det gagnar inte demokratin.

MAX MANNOLA, ULF SÄRS
Kontaktpersoner för rörelsen
Kom alla i Borgå stift

folkhälsan

Hyllnings- och kondoleansadresser

Stöd Folkhälsans verksamhet genom att använda våra hyllnings- och kondoleansadresser. Folkhälsanförbundet säljer adresserna lokalt via butiker, banker och begravningsbyråer.

Du kan också beställa adresserna via Folkhälsans Förbund, tfn (09) 315 5613 eller adresser@folkhal-san.fi. Priset är 14 euro.

www.folkhal-san.fi

VÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET
Med omsorg och omtanke om Er
Begravningsbyrå
Marjamäki
Även gravstenar m.m.
Herrholmsgatan 14, Jakobstad. Tfn 06 723 1730 dygnet runt

Finlands Begravningsbyråers Förbund auktoriserad begravningsbyrå

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

OM PSALMER

”Jag är glad att det bara är ett tillägg. Jag tror inte kyrkan har den andliga styrka som krävs i dag för att revidera psalmboken.”

Patrik Hagman i Läsarpodden.

KLIPP HALLOWEEN

Ingen djävul

Jag vill absolut inte nånsin klä ut mitt barn till en djävul, död människa, eller vampyr. Det känns verkligen smaklöst! [...] I morgon har de maskerad i Eftis, jag är osäker om temat är Halloween, men jag gissar det för de brukar ha Halloween maske-

rad i dagis också den här tiden på året. Det är helt okej för mig, roligt att dom hittar på saker för barnen, men bären kommer inte att klä ut sig i nåt ”hallo-weenaktigt”. De kommer att vara pirat och riddare.

Lillemor Asplund-Haapasaari på Sevendays

Delta i luciavalet och luciainsamlingen!

1 Maija Koivistoinen
Helsingfors

2 Ida Wahtera
Pargas

3 Sonja Lehto
Grankulla

4 Caroline Slotte
Kronoby

5 Ida Grönroos
Sibbo

6 Janina Kronlund
Vasa

7 Mirjam Granström
Nagu

8 Christa Lundström
Vasa

9 Kitty Norros
Helsingfors

10 Annika Lytikäinen
Kouvola

RÖSTA VIA WEBBEN

www.lucia.fi eller skanna QR-koden →

Din röst och ditt bidrag ska vara hos Folkhälsan 25.11.2015 före kl. 24.00.

RÖSTA PER SMS Skriv meddelandet enligt följande:

Nyckelord: **10e lucia x Kalle Karlsson**

Din donation, 5, 10 eller 20 € Kandidatens nummer ... och skicka det till numret **17240**.

De uppgifter som lämnats i samband med betalning och omröstning behandlas konfidentiellt och förstörs när insamlingen avslutats 31.1.2016. Från sms-bidraget avdras skatter och operatörsavgifter. Insamlingstillståndet 2020/2013/4814 har beviljats av Polisstyrelsen.

RÖSTA MED RÖSTSEDEL

JAG RÖSTAR PÅ KANDIDAT NR _____

Mitt namn _____

Min adress _____

Jag bidrar med _____ € (minimi 1 euro/röst)

Jag sänder mitt bidrag via

Aktia FI12 4055 1120 0450 79 Nordea FI64 1562 3000 1093 32 Danske Bank FI74 8000 1870 8920 73

Sänd röstsedeln per post till: Folkhälsan/Lucia, Topeliusgatan 20, 00250 Helsingfors. Du kan lämna ditt bidrag och din röstsedel i Folkhälsans hus, på Hufvudstadsbladets kontor i Helsingfors och i Luckorna.

#finlandslucia

www.folkhalsan.fi/lucia